

ingediend op **15** (2021-2022) – Nr. 6-I
7 december 2021 (2021-2022)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Arnout Coel, Hilâl Yalçın,
Johan Danen en Roosmarijn Beckers
aan de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie

over het ontwerp van decreet

houdende de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2022

Documenten in het dossier:

- 15** (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
 - Nr. 2 t.e.m. 5: Amendementen
 - Nr. 6-A t.e.m. H: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie
- 14** (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
 - Nr. 2: Amendementen
- 13** (2021-2022) – Nr. 1: Algemene toelichting
- 13-I** (2021-2022) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichtingen
- 12-A** (2020-2021) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over de begroting
- 16** (2021-2022) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de begroting
- 21** (2021-2022) – Nr. 1: Meerjarenraming
- 986** (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Loes Vandromme, Hilâl Yalçın;
Jean-Jacques De Gucht, Gwendolyn Rutten;
Johan Danen, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Tom Ongena;
Stijn Bex;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

I.	Toelichting door minister Ben Weyts.....	6
1.	Begrotingsopmaak 2022	6
1.1.	Kleuter- en leerplichtonderwijs (ISE D)	7
1.2.	Hoger onderwijs (ISE E)	8
1.3.	Deeltijds kunstonderwijs (ISE C).....	8
1.4.	Volwassenenonderwijs (ISE F)	8
1.5.	Onderwijsinfrastructuur (ISE B)	8
1.6.	Onderwijsinspectie (ISE I).....	9
1.7.	Ondersteuning onderwijs (ISE G)	9
1.8.	Studietoelagen (ISE H)	9
1.9.	Themaoverschrijdend	9
2.	Strategische doelstelling 1: De onderwijskwaliteit verhogen	9
2.1.	OD 1.1: De taalkennis en taalvaardigheid Nederlands verhogen..	9
2.2.	OD 1.2: Eindtermen scherp, duidelijk en uitdagend formuleren.	10
2.3.	OD 1.3: Kwaliteit opvolgen, onder meer via Vlaamse toetsen ...	10
2.4.	OD 1.4: Ondersteuning en externe kwaliteitscontrole van scholen versterken	11
2.5.	OD 1.5: Onderwijsmiddelen inzetten waarvoor ze bedoeld zijn .	11
2.6.	OD 1.6: Scholen als pedagogische eenheid versterken.....	12
2.7.	OD 1.7: De kwaliteit van het basisonderwijs versterken.....	12
2.8.	OD 1.8: De kwaliteit van de uitstroom van het secundair onderwijs versterken	12
2.9.	OD 1.9: Het levenslang en levensbreed leren versterken	13
2.10.	OD 1.10: Een sterke en moderne dienstverlening aan onderwijsinstellingen en lerenden realiseren.....	13
2.11.	OD 1.11: Proactief mee vorm geven aan Europees en internationaal beleid.....	13
2.12.	OD 1.12: Kwaliteitsvol en breed over beleid communiceren.....	14
2.13.	OD 1.13: Door in te zetten op kwalitatieve digitalisering en ICT het Vlaamse onderwijs moderniseren	14
3.	Strategische doelstelling 2: Kwaliteitsvolle onderwijsprofessionals motiveren voor en houden in het onderwijs.....	14
3.1.	OD 2.1: Het lerarentekort aanpakken door de aantrekkelijkheid en status van het lerarenberoep te verhogen.....	14
3.2.	OD 2.2: Nascholing en professionalisering van leraren en directies dichterbij de onderwijspraktijk brengen.....	15
3.3.	OD 2.3: De planlast voor leraren en directies tegengaan.....	15

4.	Strategische doelstelling 3: Juiste begeleiding op de juiste plaats voor lerenden realiseren	16
4.1.	OD 3.1: Een pragmatisch en realistisch leersteundecreet invoeren	16
4.2.	OD 3.2: Effectieve en efficiënte leerlingenbegeleiding realiseren.....	16
4.3.	OD 3.3: We streven naar een veilige en gezonde leer- en werkomgeving	16
5.	Strategische doelstelling 4: Het capaciteitstekort aanpakken en investeren in schoolinfrastructuur	17
5.1.	OD 4.1: Investeren in uitbreidingen om de capaciteitstekorten aan te pakken	17
5.2.	OD 4.2: Inschrijvingsrecht herzien om maximale keuzevrijheid te garanderen.....	17
5.3.	OD 4.3: Investeren in de vervanging van de bestaande schoolinfrastructuur en didactische uitrusting om onderwijskwaliteit te versterken	17
5.4.	OD 4.4: Evolueren naar multifunctionele infrastructuur.....	17
6.	Strategische doelstelling 5: Efficiëntie in het hoger onderwijs verhogen	17
6.1.	OD 5.1: Kwaliteitszorg en transparante communicatie in het hoger onderwijs versterken	17
6.2.	OD 5.2: Het belang van het Nederlands in het hoger onderwijs waarborgen.....	17
6.3.	OD 5.3: Studie-efficiëntie in hoger onderwijs versterken door goede oriëntering en snelle heroriëntering	18
6.4.	OD 5.4: Het hoger onderwijslandschap en de financiering van het hoger onderwijs herbekijken	18
6.5.	OD 5.5: Opleidingen in de gezondheidszorg verbeteren	18
7.	Strategische doelstelling 6: De gevolgen van COVID-19 voor het onderwijs beheersen	18
II.	Bespreking.....	18
1.	Tussenkomen van de leden	18
1.1.	Loes Vandromme	18
1.2.	Hannelore Goeman	21
1.3.	Roosmarijn Beckers.....	22
1.4.	Koen Daniëls	26
1.5.	Jean-Jacques De Gucht.....	28
1.6.	Johan Danen	29
1.7.	Kathleen Krekels.....	31
1.8.	Brecht Warnez.....	32
1.9.	Hilâl Yalçın	32
1.10.	Arnout Coel	34

2.	Antwoorden van minister Ben Weyts	34
2.1.	Transversale, horizontale en overkoepelende strategische doelstellingen	35
2.2.	Beleidsveld I – kleuter- en leerplichtonderwijs	50
2.3.	Beleidsveld III – deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs	51
2.4.	Begroting algemeen	52
3.	Replieken van de leden.....	52
4.	Bijkomende antwoorden minister Ben Weyts	55
5.	Aanvullende vragen en antwoorden.....	57
6.	Amendementen	58
III.	Indicatieve stemming	59
	Gebruikte afkortingen.....	61

Op 25 november en 2 december 2021 besprak de Commissie voor Onderwijs het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2022, met Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand.

Dit ontwerp van decreet werd samen behandeld met het ontwerp van programma-decreet (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 986/1).

(Deze commissievergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

I. Toelichting door minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* legt uit dat de beleids- en begrotingstoelichting in het teken staat van meer onderwijskwaliteit, met heel wat initiatieven en investeringen. Omdat voor die goede kwaliteit natuurlijk leerkrachten nodig zijn, is vanzelfsprekend ook het lerarentekort een aandachtspunt.

1. Begrotingsopmaak 2022

De minister begint eens te meer met goed budgettair nieuws, de onheilsberichten en -profeten ten spijt. Hij wijst op de stijging van het onderwijsbudget van ruim 12 miljard euro in 2019 naar 13,7 miljard euro. Er is op drie jaar tijd 1,655 miljard euro of 13,7 procent bijgekomen, rekent hij voor. De besparingen die hier en daar moesten worden uitgevoerd, zijn daar bovendien in verrekend.

De minister geeft vervolgens een overzicht van de totaalbudgetten voor Onderwijs. Daarin wordt het onderscheid gemaakt tussen de geconsolideerde en de administratieve begroting. De eerste loopt op tot 15,4 miljard euro en is inclusief de hogescholen en de universiteiten, evenals het investeringsprogramma voor Scholen van Morgen voor een bedrag van 1,7 miljard euro. Die worden klassiek niet meegenomen in de administratieve onderwijsbegroting. Binnen de BBT-werkwijze wordt over de apparaatskredieten en de provisies afzonderlijk gerapporteerd. Zij worden klassiek echter wel meegenomen. De minister werkt dus verder op het bedrag dat ook in het uitgavendecreet (in de administratieve begroting) wordt opgenomen. Dat zijn de cijfers exclusief de consolidatie-impact, maar inclusief apparaatskredieten en provisies, in het bijzonder ook de provisie 'versterken onderwijs' van ondertussen 252 miljoen euro. Daarmee komt men uit op 13,7 miljard euro. Door dezelfde rapporteringswijze te gebruiken als in de voorgaande jaren, beschikt men over een correcte vergelijkingsbasis, merkt de minister op.

De minister benadrukt dat het nettocijfers zijn en dus inclusief begrotingsmaatregelen (besparingen en impulsen), maar nog exclusief de relancemiddelen en de bijkomende coronamiddelen voor crisisbeheer. Die komen er in 2022 nog eenmalig bovenop.

De relancemiddelen vertegenwoordigen voor Onderwijs een bedrag van liefst 585 miljoen euro, dat in 2021 of 2022 vastgelegd moet worden, en tot en met 2026 vereffend kan worden. Onderwijs is al flink aan de slag met het relancebeleid en heeft al grote stappen gezet, schetst de minister: Digisprong heeft in 2022 nog 137,6 van de 375 miljoen euro vast te leggen, Van kwetsbaar naar weerbaar nog 73,5 van de 90 miljoen euro, Edusprong nog 51,5 van de 60 miljoen euro en Voor-sprongfonds nog 22,4 van de 60 miljoen euro. Volgend jaar wordt het overschot van die 585 miljoen euro vastgelegd. De mogelijkheid dat de bedragen voor 2022 uiteindelijk toch lager liggen, heeft te maken met welke dossiers in 2021 alsnog op de Vlaamse Regering geagendeerd geraken. De cijfers zijn dus nog voorlopig en behoeven actualisering op het einde van de rit.

De minister herinnert eraan dat de Digisprong bewust wordt gespreid over twee jaar, om de scholen de kans te geven hem geleidelijk uit te voeren, en om oververhitting van de markt te voorkomen.

Het grootste deel van de middelen voor kwetsbaren zal volgend jaar naar de Bijsprong gaan. Die bestaat natuurlijk al, maar de kosten ervan werden in 2021 aangerekend op de provisie 'versterken onderwijs'.

In het volwassenenonderwijs worden de acties de komende maanden uitgerold. Een groot deel van de middelen gaat naar projecten. De middelen voor de eerste projectoproep worden binnenkort toegekend. Volgend jaar komt er nog een tweede projectoproep.

Ook binnen het relancebudget voor het Voorsprongfonds hoger onderwijs wordt gewerkt met projectoproepen, waarvan de eerste ronde is gebeurd en de tweede oproepende stilaan wordt afgerond.

De minister anticipeert op de vraag waarom niet nog meer is vastgelegd, met de verzekering dat hogere bedragen zijn vastgelegd dan de cijfers doen vermoeden.

Daarop gaat de minister in op welke middelen waarvoor gebruikt worden. In de reguliere middelen zitten ook besparingen en impulsen. Zij mogen jaarlijks ingezet worden maar zonder ruit. Dat wil zeggen dat bedragen die niet zijn uitgegeven in een begrotingsjaar niet overgedragen mogen worden naar het volgende jaar. Bij relancemiddelen is dat anders. Die zijn eenmalig, maar anderzijds kan wel gebruikgemaakt worden van een begrotingsruiter, waarmee onuitgegeven middelen naar het volgende jaar doorgeschoven worden. De middelen voor de provisie 'versterken onderwijs' zijn echter wel recurrent. Omdat die niet met een ruit overgedragen kunnen worden, heeft men, om ze binnen Onderwijs te houden, in 2021 waar mogelijk eerst gebruikgemaakt van die middelen. Gevolg is dat het overschot op de relancemiddelen groter is, maar die kunnen dus wel volgend jaar nog worden vastgelegd. De BBT bevat een aantal van die verschuivingen. Er is geen reden tot paniek, concludeert de minister, want dat betekent niet dat er middelen verloren gaan of voor iets anders gebruikt worden, integendeel.

Een BBT moet worden opgesteld aan de hand van inhoudelijke structuurelementen of ISE. Dat zijn er acht voor Onderwijs, of negen als men het themaoverschrijdende meetelt. In zijn toelichting gebruikt de minister dezelfde volgorde als in de BBT.

Het goede nieuws is volgens de minister dat het budget van elk ISE stijgt ten opzichte van 2021, zelfs zonder het meerekenen van de eenmalige middelen voor de relance of de recurrente enveloppe van 252 miljoen euro voor het versterken van het onderwijs.

1.1. Kleuter- en leerplichtonderwijs (ISE D)

Voor dit ISE bedraagt de stijging van het budget in totaal 323,9 miljoen euro. In zijn verdere toelichting beperkt de minister zich tot de voornaamste elementen. Een aantal maatregelen komen op kruissnelheid. Dat is het geval voor de kinderverzorging, waar de kleuterscholen op kruissnelheid 23 miljoen euro extra ter beschikking krijgen. Ook de SEPAR-middelen komen op kruissnelheid. Voor de scholen waarin meer leerlingen aantikken voor het kenmerk schooltoelage, wordt in 18,4 miljoen euro extra voorzien.

In het kader van het aanpakken van het lerarentekort, wordt voor het honoreren van de anciënniteit van zijinstromers binnen de vastgestelde grenzen 2,3 miljoen euro extra uitgetrokken. Men ziet dat dit werkt, merkt hij terloops op.

Voor het buitengewoon onderwijs type 5, de ziekenhuisscholen, is er 0,6 miljoen euro extra.

1.2. Hoger onderwijs (ISE E)

Ook in het hoger onderwijs komen er heel wat middelen bij. Door het klikmechanisme krijgen de hogescholen er volgend jaar netto ruim 30 miljoen euro bij.

Het voorziene groeipad voor universiteiten en hogescholen werd in 2021 met een jaar opgeschoven, zoals afgesproken bij de regeringsonderhandelingen. Uitstel is echter geen afstel. Opschuiven betekent dat de vooropgestelde groei alsnog behaald zal worden. Volgend jaar komt er ongeveer 14 miljoen euro bij.

Ook voor de budgettaire impact van de instroom in de graduaatsopleidingen wordt in extra middelen voorzien. De graduaatsopleidingen worden in september 2022 ingekanteld in het hoger onderwijs. Ze volgen vanaf dan die financiering.

Verder werd ervoor gekozen om de onderwijsbelastingseenheden, het financieel gewicht toegekend aan bepaalde opleidingen, te verhogen. De minister vermeldt informatica, IWT en Handelswetenschappen. Daarvoor wordt in de voorliggende begroting een opstap van 4 miljoen euro ingeschreven. Die investering loopt op tot 20 miljoen euro per jaar in 2024.

1.3. Deeltijds kunstonderwijs (ISE C)

Voor het deeltijds kunstonderwijs haalt de minister twee elementen aan, met als eerste de derde oproep in het kader van Kunstkuur in het schooljaar 2021-2022 en de voortzetting van Kunstkuur in 2022-2023. De meerkosten in 2022 bedragen 1 miljoen euro. Het tweede wordt gevormd door de 2,1 miljoen euro extra overbruggingskrediet voor de periode van januari tot en met augustus 2022. Op de begroting 2021 was voor de maanden september tot en met december al in 2,1 miljoen extra voorzien. Voor de eerste 8 maanden van 2022 komt daar nog eens 2,1 miljoen bovenop, dus in feite gaat het om 4,2 miljoen euro. Het overbruggingskrediet compenseert nagenoeg volledig het verlies aan omkadering dat de academies ondervinden door de daling van de inschrijvingen naar aanleiding van corona, stelt de minister.

1.4. Volwassenenonderwijs (ISE F)

In het volwassenenonderwijs stijgt het budget met ruim 12 miljoen euro. Die is het gevolg van enerzijds de kostendrijvers, voor 7,3 miljoen euro, en anderzijds de overbruggingsregeling ten bedrage van 4,8 miljoen euro. Die laatste vangt de verliezen ten gevolge van corona op. De bestaande overgangmaatregel, die voor de vlotte overgang van het oude naar het nieuwe financieringssysteem van het volwassenenonderwijs moest zorgen, volstond daarvoor immers niet.

1.5. Onderwijsinfrastructuur (ISE B)

De minister benadrukt dat deze regeerperiode fors wordt geïnvesteerd in de schoolinfrastructuur, een extra impuls van 3 miljard euro. Hij zei het eerder al: kwaliteitsvol onderwijs kan alleen maar gerealiseerd worden als ook de fysieke leer- en werkomgeving navenant is en als er voldoende capaciteit is zodat elk kind zich kan inschrijven in de school waarvoor men kiest.

De investeringen in scholenbouw stijgen volgend jaar met 30 miljoen euro. Daarvan gaat 5 miljoen euro naar de oproep over multifunctioneel gebruik van school(sport)infrastructuur. Verder werd in een extra opstap van 25 miljoen euro voorzien bij de regeringsonderhandelingen. Het voorziene groeipad zal deze

regeerperiode voor een half miljard euro aan extra investeringen zorgen in de schoolinfrastructuur, wat het totaal op de genoemde 3 miljard euro brengt.

De vermindering met 100.000 euro is eenmalig. Het betreft louter een begrotings-technische ingreep.

1.6. Onderwijsinspectie (ISE I)

Voor de onderwijsinspectie komt er ruim 500.000 euro bij. Die stijging is te verklaren door de indexatie van de personeelskredieten en van de werkmiddelen en door de toekenning van extra personeelsbudget en budget voor werkmiddelen.

1.7. Ondersteuning onderwijs (ISE G)

De middelen die aan het ISE ondersteuning worden toegewezen, betreffen onder meer professionalisering en nascholing, de pedagogische begeleidingsdiensten, centra voor leerlingenbegeleiding, leerlingenvervoer, het verbeteren van de arbeidsomstandigheden voor specifieke groepen en de Examencommissie secundair onderwijs. In totaal komt er 1,9 miljoen euro bij. De minister vermeldt ook nog de erkenning van buitenlandse diploma's door NARIC.

1.8. Studietoelagen (ISE H)

De toename van het budget voor studietoelagen met 3 miljoen euro is voor een deel te wijten aan de indexering. Daarnaast verwacht men volgend jaar ook een toename van de uitgaven omdat meer mensen in aanmerking komen.

1.9. Themaoverschrijdend

Bij de provisie AGODI ziet men een daling met 11,3 miljoen euro. Doordat al veel impulsen verdeeld waren, was de spaarpot al wat kleiner. Daarnaast kreeg Onderwijs ook besparingen opgelegd. Wel wordt voorzien in 16,5 miljoen euro extra voor impulsen: 15 miljoen euro voor de loopbaan van de leraar en 1,5 miljoen euro voor de internaten. Het bedrag van 33,3 miljoen euro dat voorlopig op deze plaats in mindering wordt gebracht, zal bij de begrotingsaanpassing op de juiste allocaties aangerekend worden.

Ter afronding vat de minister samen dat er in 2022 opnieuw een opstap komt van netto maar liefst 493 miljoen euro.

2. Strategische doelstelling 1: De onderwijskwaliteit verhogen

2.1. OD 1.1: De taalkennis en taalvaardigheid Nederlands verhogen

Goede kennis van het Nederlands is niet alleen essentieel, maar ook een cruciale voorwaarde om tot leren te komen, stelt de minister. Nederlands is de sleutel voor sterke onderwijsprestaties en voor een volwaardige integratie, maar ook voor goede communicatie in de klas.

Het gestandaardiseerde instrument om leerlingen te screenen op hun taalvaardigheid is koala. De test wordt op dit moment afgenomen. Als uit die screening blijkt dat een leerling het Nederlands in onvoldoende mate beheerst, moet een taalintegratietraject gevolgd worden. Daartoe is een inspiratiegids met een portfolio van mogelijke maatregelen aan de scholen bezorgd.

2.2. OD 1.2: Eindtermen scherp, duidelijk en uitdagend formuleren

De eindtermen voor de tweede graad secundair onderwijs worden uitgerold. Om dat kwaliteitsvol te kunnen doen, is voor de scholen in een overgangperiode voorzien van 2 jaar, waarin ze niet gestraft kunnen worden door de onderwijsinspectie voor onvolledige implementatie. Bovendien werd een onafhankelijke praktijkcommissie in het leven geroepen om de omvang te bekijken, evenals de detaillering en de mate waarin de voorliggende eindtermen voldoende ruimte laten voor het eigen pedagogisch project. Deze commissie gaat na in welke mate men met de ontwikkelde eindtermen in de praktijk goed aan de slag kan. Als zij bijstellingen suggereert, staat de minister open voor een gesprek daarover. De ontwikkeling van een methode om de omvang en haalbaarheid in de onderwijspraktijk te toetsen, wordt mede ondersteund door een commissie van academici.

De minister hoopt alvast dat er lering uit wordt getrokken in functie van de eindtermen die in de toekomst ontwikkeld moeten worden. In het algemeen wil hij van de eindtermen een meer dynamisch project maken. Als men te lang wacht met actualisering, vergroot men de inzet en daarmee de gevoeligheid en de discussie, waarschuwt hij.

Het peilingsonderzoek Nederlands en wiskunde vormt onderdeel van de bredere evaluatie van de eindtermen basisgeletterdheid.

De commissie voor de Canon van Vlaanderen zal zijn werkzaamheden in het najaar van 2022 afronden. Doel is om vervolgens het werk in het onderwijsveld te verspreiden.

2.3. OD 1.3: Kwaliteit opvolgen, onder meer via Vlaamse toetsen

Zelf vindt de minister dat, als men de onderwijskwaliteit wil monitoren, er nood is aan gestandaardiseerde, genormeerde, gevalideerde, net- en koepeloverschrijdende toetsen. Dergelijk instrument zorgt ervoor dat men zich niet hoeft te beroepen op buitenlandse onderzoeken als PISA, PIRLS of TIMMS. Doel is om toetsen op vier momenten af te nemen: in het vierde en het zesde leerjaar en in het tweede en het zesde jaar secundair onderwijs.

Het steunpunt Centrale Toetsen in het Onderwijs ontwikkelt toetsen voor de leergebieden en vakken Nederlands en wiskunde, met het oog op een kalibratie in 2023 en een afname in 2024. De ontwikkeling gebeurt in nauw overleg met het onderwijsveld via een high level forum.

Verder wordt werk gemaakt van een decretaal kader voor de verplichte deelname van alle scholen en alle leerlingen in het basis- en secundair onderwijs aan de Vlaamse toetsen. Tegelijk wordt ervoor gezorgd dat oneigenlijk gebruik van de resultaten vermeden wordt en dat het publieke gebruik van de resultaten op schoolniveau duidelijk geregeld is. Er wordt een digitaal toetsenplatform gekocht voor de registratie van leerlingen, de analyses van de toetsen en de terugkoppeling van de resultaten naar leerlingen en scholen.

De eerste onderzoeken in het vernieuwde OBPWO-programma werden opgestart in 2021. Sommige leiden al tot instrumenten voor het onderwijsveld in 2022. Een nieuwe ronde wordt opgestart in 2022.

In afwachting van de toetsen werden in 2021 verschillende peilingen afgenomen: in het basisonderwijs een peiling wiskunde en een peiling informatieverwerking en -verwerking; in de derde graad van het secundair onderwijs een peiling kritisch denken, mediawijsheid en problemen oplossen; en een peiling project algemene vakken in het bso. De resultaten daarvan zullen worden bekendgemaakt.

Zoals aangegeven, worden volgend jaar de nieuwe eindtermen Nederlands en wiskunde in de eerste graad secundair onderwijs, met inbegrip van de eindtermen basisgeletterdheid, gepeild. Daarvan zou men eind 2022 de resultaten moeten hebben.

De werkzaamheden van de Commissie Beter Onderwijs zullen nog aan de orde komen in de commissie. Van de verkennende opdracht over een kwaliteitsalliantie verwacht de minister de oplevering in het voorjaar van 2022. De minister bekijkt hoe men met die rapporten aan de slag kan. Hij benadrukt daarbij dat hij zich niet wil beperken tot theoretische oefeningen, maar er een praktijkgericht verhaal wil van maken.

2.4. OD 1.4: Ondersteuning en externe kwaliteitscontrole van scholen versterken

Bij de erkenning van nieuwe onderwijsinstellingen wordt gewaakt over de strikte naleving van de grond- en mensenrechten. De procedure voor de erkenning van nieuwe onderwijsinstellingen werd gewijzigd: een school kan voortaan enkel erkend, gesubsidieerd of gefinancierd worden na goedkeuring bij ministerieel besluit, en niet langer automatisch. Er wordt ook bekeken welke rol de Staatsveiligheid kan spelen bij de erkenning. In dat licht worden de nodige aanpassingen aan het protocol gedaan.

Verder verstrengt de minister de controle door de onderwijsinspectie op het collectief huisonderwijs. Hij laat de controles uitvoeren op de leslocaties waar het collectief huisonderwijs plaatsvindt en laat ook de scholen zelf beoordelen.

Voorts wordt het regelgevend kader voor de nieuwe kerntaken van de pedagogische begeleidingsdiensten gefinaliseerd. Hij herinnert daarbij aan het eerdergenoemde kader van de besparingsoperatie en aan de audits die op manco's wezen.

De klemtoon ligt op het onderbouwd versterken van de beroepsbekwaamheid van de personeelsleden en van de onderwijsinstellingen en centra voor leerlingenbegeleiding als professionele lerende organisaties. De pedagogische begeleidingsdiensten zullen meer dan ooit gebruikmaken van de kennis die voortkomt uit onderwijsonderzoek en netoverschrijdend samenwerken om hun expertise te versterken en te delen. De vernieuwde kerntaken gaan in op 1 september 2022.

De minister verwacht van alle pedagogische begeleidingsdiensten dat ze een aangepast begeleidingsplan indienen dat beantwoordt aan de verwachtingen en principes die in het kerntakendebat zijn overeengekomen.

2.5. OD 1.5: Onderwijsmiddelen inzetten waarvoor ze bedoeld zijn

Het nieuwe gelijkeonderwijskansenbeleid in het basis- en secundair onderwijs ging van start in september 2021. De GOK-middelen moeten worden gebruikt voor een gelijkeonderwijskansenbeleid en dus ingezet worden voor die leerlingen die ze genereren, om hen optimale leer- en ontwikkelingskansen te geven. De minister verwacht dat scholen een GOK-beleid voeren conform de kwaliteitsverwachtingen zoals opgenomen in het Referentiekader voor Onderwijskwaliteit. Scholen bepalen zelf hun streefdoelen, indicatoren en een tijdspad om die streefdoelen te bereiken. De inspectie zal het gelijkeonderwijskansenbeleid van scholen evalueren tijdens haar gewone doorlichtingen.

Het financieringssysteem wordt geactualiseerd en afgestemd op het nieuwe studieaanbod. Daarbij wordt in de berekeningswijze gekozen voor continuïteit en stabiliteit. De coëfficiënten voor de berekening van de lerarenomkadering vanaf

schooljaar 2022-2023 zullen worden bepaald op basis van maximale concordantie van het nieuwe studietoeraanbod met de huidige studierichtingen.

De minister verwacht de resultaten van het onderzoek naar de middelen en de omkadering die schoolbesturen ontvangen en worden ingezet om de werking van de koepels en de centrale diensten van het GO! te financieren (nulmeting) en welke dienstverlening daartegenover staat. Op grond daarvan kunnen desgevallend maatregelen genomen worden.

2.6. OD 1.6: Scholen als pedagogische eenheid versterken

In dit kader vermeldt de minister de conceptnota over onderwijsinternaten, waarin men komt tot een gelijkwaardige financiering van de instellingen in functie van de zorgbehoefte van elk kind tegen uiterlijk 2024. Na lange discussie heeft hij daarover een goed vergelijk bereikt met minister van Welzijn Wouter Beke, met als doel de onderfinanciering van hun onderwijs- dan wel hun welzijnstaken aan te pakken. Daar komt nu geleidelijk verandering in, met inbegrip van de overgang van sommige internaten van Onderwijs naar Welzijn, waar ze eigenlijk thuishoren. Hij maakt werk van een nieuw decreet over onderwijsinternaten dat op 1 september 2022 in werking moet treden. Er wordt in een extra investering van 5 miljoen euro voorzien voor de implementatie van de hervorming.

De minister voert samen met zijn collega voor Welzijn de conceptnota Onderwijs-Welzijn uit. Daarin wordt de transitie voorbereid van de delen van de medisch-pedagogische instituten van het GO!, de internaten met permanente openstelling, het tehuis De Rijzende Ster (Kuurne) en het tehuis Koninklijk Werk IBIS (Bredene) naar het beleidsdomein Welzijn. Die moet afgerond zijn tegen 1 september 2023, wat in het licht van de uiteenlopende statuten gemakkelijker gezegd dan gedaan is, merkt hij op.

2.7. OD 1.7: De kwaliteit van het basisonderwijs versterken

De minister verwijst in dit kader naar de ontwikkeling van een regelgevend kader voor een tweetalig studietoeraanbod Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen het gewoon basisonderwijs, waar scholen dan verder vorm aan kunnen geven.

2.8. OD 1.8: De kwaliteit van de uitstroom van het secundair onderwijs versterken

Het gemoderniseerde studietoeraanbod van het secundair onderwijs is, samen met de eindtermen, van start gegaan in het eerste leerjaar van de tweede graad. Dat studietoeraanbod krijgt een nieuwe indeling volgens onderwijsvormen, finaliteiten en studiedomeinen. In dat kader wordt ook de studiebekrachtiging geactualiseerd, evenals de toelatingsvoorwaarden in de tweede en de derde graad.

Er wordt ook werk gemaakt van een decreet met de invulling van de verdere randvoorwaarden van duaal leren en de aanloopfase, die de inkanteling van leren en werken in duaal leren faciliteren. Vanaf 1 september 2022 zal die inkanteling effectief van start gaan voor opleidingen op het niveau van de tweede graad secundair onderwijs.

Men versterkt ook verder de viertrapsraket ter verbetering van de studie-efficiëntie door een goede oriëntering, een goed remediërsaar aanbod en een snelle heroriëntering. De viertrapsraket bestaat uit de resultaten van het secundair onderwijs en het advies van de klassenraad; de oriënteringsproef voor leerlingen van het secundair onderwijs (de Columbusproef); de toelatingsproeven, waarvan de aanpak de volgende jaren wordt veralgemeend voor het hele hoger onderwijs, en waarbij in overleg met de hogeronderwijsinstellingen en het afnemende veld wordt bekeken

voor welke opleidingen het aangewezen is om die toelatingsproeven bindend te maken; en een snel heroriënteringstraject wanneer de student niet slaagt na een eerste evaluatieperiode.

2.9. OD 1.9: Het levenslang en levensbreed leren versterken

De Edusprong komt op snelheid, zegt de minister. Er wordt een tweede en grotere projectoproep gelanceerd in functie van de afstemming van het aanbod op de regionale opleidingsbehoeften die met de regioscan in kaart zijn gebracht. Er worden daarnaast ook enkele Vlaanderenbrede acties uitgerold om de participatie aan het volwassenenonderwijs te verhogen. Hij vermeldt de ontwikkeling van een opleidingskompas voor kandidaten om zich te oriënteren in het onoverzienbare aanbod. Verder wordt bekeken hoe de impact van de coronacrisis in de toekomst kan worden beperkt en hoe men de centra maximaal 0,8 procent kan laten groeien.

Het Partnerschap Levenslang Leren heeft een actieplan bezorgd. De minister bekijkt samen met zijn collega voor Werk hoe de acties kunnen worden uitgerold.

De regelgeving van het volwassenenonderwijs wordt in lijn gebracht met het hertekende inburgeringsbeleid. Men laat in dat kader de CBE, CVO en Universitaire Talencentra van elke inburgeraar met een inburgeringscontract een inschrijvingsgeld van 90 euro voor de NT2-opleiding innen en een retributie van 90 euro voor een NT2-toets op taalniveau A2. Om laaggeletterde ex-inburgeraars toe te laten zich daarop goed voor te bereiden, geeft hij de CBE onderwijsbevoegdheid voor een NT2-opleiding op niveau B1. Hij laat er een opleidingsprofiel voor ontwikkelen.

De minister verwacht de resultaten van de tussentijdse monitoring van het Strategisch Plan Geletterdheid en bekijkt op basis daarvan eventuele bijstellingen. Vocvo staat ook in 2022 in voor de coördinatie en de uitvoering van het plan.

Er wordt blijvend ingezet op de erkenning van verworven competenties door de opmaak van een nieuwe lijst van beroepskwalificaties waarvoor EVC-trajecten worden opgezet, de ondersteuning en ontwikkeling van EVC-instrumenten, stimulanzen voor CVO's om erkend te worden als EVC-testcentrum en een structurele verankering van het EVC-aanbod in het volwassenenonderwijs.

Tot slot in dit verband wordt de beleidsevaluatie van de hervorming van het dko opgestart.

2.10. OD 1.10: Een sterke en moderne dienstverlening aan onderwijsinstellingen en lerenden realiseren

In dit kader zet de administratie verder in op een zo goed mogelijke dienstverlening op maat en geeft zij prioriteit aan een tijdige en correcte uitvoering van diverse maatregelen uit OD XXXI en de pas afgesloten cao. Er wordt gewerkt aan een vernieuwing van het elektronisch personeelsdossier en een modernisering van de diensten in het domein instellingen en leerlingen. Voorts zet ze verder in op een datagedreven werking om de ontwikkeling, monitoring en evaluatie van het beleid te ondersteunen. Ze maakt die toegankelijk voor het onderwijsveld en voor burgers. Daarnaast vormt maximale gegevensdeling met externen een speerpunt. Daarmee wordt ingegaan op de vraag naar data door onderwijsverstrekkers maar ook door het Vlaams Parlement.

2.11. OD 1.11: Proactief mee vorm geven aan Europees en internationaal beleid

Tijdens de eerste helft van 2022 neemt de minister het Belgische woordvoerschap voor onderwijs binnen de Raad van de Europese Unie op. Hij bereidt ook het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in de eerste helft van

2024 verder voor. De focus ligt daarbij op het versterken van de onderwijskwaliteit en de digitalisering van het leerplicht-, volwassenen- en hoger onderwijs. Hij geeft de administratie nu al de opdracht om de nodige voorbereidingen te treffen.

Verder in dit verband vermeldt hij de promotie van het mondiaal verdrag over de erkenning van diploma's betreffende het hoger onderwijs en die van het multilateraal verdrag over de automatische erkenning van hogeronderwijsdiploma's bij zijn collega-onderwijsministers in de Europese hogeronderwijsruimte. De Benelux-landen hebben op dat terrein samen met de Baltische staten een voorsprong genomen.

Tot slot zorgt hij ook voor de praktische uitwerking en financiële omkadering voor een nieuwe internationaliseringsstrategie voor het Vlaamse hoger onderwijs.

2.12. OD 1.12: Kwaliteitsvol en breed over beleid communiceren

De minister verwacht van zijn administratie dat ze over nieuw beleid, gewijzigde regelgeving en haar dienstverlening op een correcte, transparante en betrouwbare manier communiceert. Zij beschikt daartoe over een mix van kanalen als onderwijs.vlaanderen.be, Klasse, Schooldirect, KlasCement, Mijn Onderwijs en de sociale media. Met name bij het eerstgenoemde wordt constant gewerkt aan de verbetering.

2.13. OD 1.13: Door in te zetten op kwalitatieve digitalisering en ICT het Vlaamse onderwijs moderniseren

Er wordt voorzien in een tweede schijf aan ICT-infrastructuurmiddelen voor het secundair onderwijs, om ervoor te zorgen dat elke leerling vanaf het vijfde leerjaar over een eigen laptop of gelijkwaardig ICT-toestel beschikt. De minister geeft scholen ook middelen voor ICT-materiaal voor hun personeel en investeert in extra omkadering voor scholen, onder meer door het voortzetten van de uitbreiding van de puntenenveloppes voor ICT-coördinatie. De middelen voor personeel zijn op zich al goed voor ongeveer 85 miljoen euro.

Verder wordt een kennis- en adviescentrum Digisprong opgericht binnen de administratie. Die sprong gaat niet alleen over laptops maar ook over vorming, benadrukt de minister. Daarom wordt ook voorzien in een vormingsportfolio. Er komen aangepaste ICT-opleidingen voor leerkrachten. In de lerarenopleidingen wordt meer ingezet op digitale competenties. Via de Future Classroom Lab-ambassadeur wordt innovatief onderwijs bevorderd. Men blijft ook de mediacoachopleiding als deel van het ICT-professionaliseringsplan ondersteunen.

Digisprong bevat daarnaast verschillende acties om te voorzien in kwaliteitsvol digitaal lesmateriaal zoals het gamefonds, Adibib, Leesvoor, KlasCement en het Archief voor Onderwijs. Binnen het kenniscentrum wil men ook werken aan een geïntegreerd aanbod aan digitale leermiddelen, die nu versnipperd worden aangeboden. Verder wordt de toegang tot digitale applicaties verbeterd door de creatie van een singlesign-oninfrastructuur.

3. Strategische doelstelling 2: Kwaliteitsvolle onderwijsprofessionals motiveren voor en houden in het onderwijs

3.1. OD 2.1: Het lerarentekort aanpakken door de aantrekkelijkheid en status van het lerarenberoep te verhogen

Als eerste punt vermeldt de minister het opnieuw aantrekkelijk maken van het lerarenberoep door te focussen op de kerntaken van leraren, met name lesgeven in de brede zin van het woord. Er wordt voorzien in extra omkaderingsmiddelen

ter ondersteuning van de kerntaken van de leraar met het oog op een werkdrukvermindering. Het lerarenplatform basisonderwijs wordt verlengd om startende leraren meer comfort en stabiele tewerkstellingskansen te bieden. Er wordt ook voorzien in de versterking van de aanvangsbegeleiding voor startende personeelsleden via bijkomende middelen voor scholen, om ervoor te zorgen dat ze in het onderwijs blijven.

Vanaf 1 september 2021 kunnen leraren en ander onderwijspersoneel sneller een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur verwerven, en vanaf 1 januari 2022 zullen ze ook sneller benoemd kunnen worden. Daar staat tegenover dat ook de evaluatieprocedure is herzien en dat niet of slecht functionerende leerkrachten sneller kunnen worden bedankt voor hun diensten. Er wordt voor gezorgd dat de procedure, die thans vier jaar in beslag neemt, wordt gereduceerd tot iets meer dan een jaar, waarbij een leerkracht met twee negatieve evaluaties ontslagen kan worden.

Daarnaast is nog overleg bezig over bijkomende maatregelen, waarvan de minister weldra een volledig menu aan de commissie belooft voor te stellen. Daarin zit ook een communicatiestrategie vervat. Men bekijkt ook met de hogeronderwijsinstellingen de mogelijkheden om vanaf het academiejaar 2023-2024 remediëring te verplichten voor nieuwe studenten die lage resultaten behalen op de instaptoets voor de lerarenopleidingen in de hogescholen.

Om de kwaliteit van de educatieve bacheloropleidingen verder te verhogen, wordt ingezet op een meersporenbeleid waarin de lat hoger wordt gelegd bij zowel de instap als tijdens de opleiding zelf. Ook de verruiming van de zijinstroommogelijkheden zal deel uitmaken van het genoemde menu.

3.2. OD 2.2: Nascholing en professionalisering van leraren en directies dichterbij de onderwijspraktijk brengen

Doel is om binnen het gehele professionele continuüm aandacht te hebben voor de versterking van de vak kennis en de vakdidactiek, de kennis van het Nederlands, de omgang met kinderen met gedrags- en leerproblemen, met hoogbegaafdheid, met verschillen in de klas, en, specifiek voor het basisonderwijs, vak kennis en vakdidactiek wetenschap en techniek en Frans. De proefprojecten die daarover zijn gestart in de lerarenopleiding worden van nabij opgevolgd, om er lering uit te trekken met het oog op ruimere toepassing.

Samen met het onderwijsveld ontwikkelt de minister ook een kader over leiderschap in onderwijsinstellingen: een functieprofiel voor directies met mogelijke selectiecriteria. Daaraan wordt ook een betere financiering gekoppeld van schoolleiderschap, waarbij hij mikt op minstens een loonspanning van 31 procent ten opzichte van een leraar met hetzelfde diploma en dezelfde anciënniteit.

3.3. OD 2.3: De planlast voor leraren en directies tegengaan

In deze operationele doelstelling past de uitbouw van de moderne dienstverlening. Scholen zien de inspectie nog steeds als een bron van planlast. Doel is dat die een viersporenbeleid uitwerkt waarin ze scholen informeert over de verplichte documenten, planlast calculeert of zichtbaar maakt binnen scholen, en daarover rapporteert. Veel planlast komt immers voort uit vermeende verplichtingen op het vlak van verantwoording.

De onderwijsinspectie gebruikt de planlastradar tijdens haar doorlichtingen om te onderzoeken waar de planlast zit en wie ervoor verantwoordelijk is. Als bepaalde schoolmaatregelen geen positief effect hebben op de resultaten van de leerlingen en er sprake is van een hoge arbeidsintensiteit, dan zal de onderwijsinspectie die

planlast onder de aandacht brengen van het schoolteam en het schoolbestuur met het oog op maatregelen. De planlastcalculator is een zelfevaluatie-instrument voor schoolteams, dat men online kan invullen. Aan de hand van een vragenreeks krijgen schoolteams zicht op de mate van planlast die op school aanwezig is. Daar gelden dezelfde criteria, namelijk de impact op de onderwijskwaliteit en de arbeidsintensiteit. Het schoolteam ontvangt een geïndividualiseerd rapport.

4. Strategische doelstelling 3: Juiste begeleiding op de juiste plaats voor lerenden realiseren

4.1. OD 3.1: Een pragmatisch en realistisch leersteundecreet invoeren

De minister zet op basis van de conceptnota het legistiek proces voort om te komen tot een decreet leersteun, met beleidsmaatregelen voor het gewoon onderwijs, de leersteun en het buitengewoon onderwijs. Al vanaf schooljaar 2021-2022 neemt hij daartoe initiatieven. Zo voorziet hij voor het huidige korps van ondersteuners in de mogelijkheid om gerichte praktijkervaring op te doen in het gewoon of buitengewoon onderwijs via een professionaliseringsperiode. Samen met verschillende onderwijspartners wordt ook gewerkt aan de oprichting van doeltreffende leersteuncentra, die beperkt zijn in aantal en voldoende kritische massa hebben door de bundeling van expertise ten aanzien van zo veel mogelijk typologieën. Ze worden volgend jaar decretaal verankerd, met voldoende tijd voor het veld om zich aan te passen.

De onderwijsinspectie werkt samen met het onderwijsveld een referentiekader voor kwaliteitsvolle ondersteuning uit. Dat referentiekader vormt de basis voor het toezichtskader dat de onderwijsinspectie dit schooljaar zal ontwikkelen om de kwaliteit van de ondersteuning te onderzoeken. De pedagogische begeleidingsdiensten krijgen geoormerkte middelen om in te zetten op de versterking van de brede basiszorg en de verhoogde zorg.

De minister zal de projectresultaten van het project voor zeer makkelijk lerenden, hoogbegaafden en uitzonderlijk hoogbegaafden breed beschikbaar maken. Daarbij worden de beleidsaanbevelingen gebruikt om het verdere beleidstraject inzake onderwijs aan cognitief sterke leerlingen uit te tekenen.

4.2. OD 3.2: Effectieve en efficiënte leerlingenbegeleiding realiseren

In samenwerking met de CLB-sector worden de eerste stappen gezet naar de ontwikkeling van een digitaal schooldossier in het softwareprogramma Leerling Activiteiten Registratie Systeem van de CLB's, zodat de CLB-medewerkers hun kernactiviteiten (signaalfunctie en consultatieve leerlingenbegeleiding) kunnen registreren.

Verder maakt de minister samen met zijn collega voor Binnenlands Bestuur werk van een decretale verankering van de zomerscholen. Met zijn collega voor Welzijn tekent hij een nieuw actieplan ter preventie en aanpak van vroegtijdig schoolverlaten uit.

4.3. OD 3.3: We streven naar een veilige en gezonde leer- en werkomgeving

Met het oog op preventie ondersteunt de minister scholen om een sterk integriteitsbeleid te ontwikkelen en te implementeren, inclusief de aanpak van (cyber)pesten.

5. Strategische doelstelling 4: Het capaciteitstekort aanpakken en investeren in schoolinfrastructuur

5.1. OD 4.1: Investeren in uitbreidingen om de capaciteitstekorten aan te pakken

Op basis van de capaciteitsmonitor wordt maar liefst 180 miljoen euro extra capaciteitsmiddelen voor de periode 2022-2024 toegekend, volgens de verdeelsleutel van OD II. De verdere selectie van capaciteitsprojecten gebeurt binnen de onderwijsnetten, in afstemming met de lokale onderwijsverstrekkers en de besturen met de grootste te verwachten tekorten.

5.2. OD 4.2: Inschrijvingsrecht herzien om maximale keuzevrijheid te garanderen

De Vlaamse Regering gaf in juli 2021 haar eerste principiële goedkeuring aan het nieuwe decreet Inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs, met daarin een voorangsregeling voor de scholen in de Vlaamse Rand. De nieuwe regeling wordt uitgerold bij de inschrijvingen voor het schooljaar 2023-2024. Daarnaast wordt een aanmeldingssysteem ontwikkeld dat ter beschikking wordt gesteld aan schoolbesturen, LOP's en lokale besturen in functie van een aanmeldingsprocedure voor de inschrijvingen vanaf het schooljaar 2023-2024.

5.3. OD 4.3: Investeren in de vervanging van de bestaande schoolinfrastructuur en didactische uitrusting om onderwijskwaliteit te versterken

In dit kader vermeldt de minister de aanpassing van het decreet op de regionale technologische centra. Doel is om hen te gebruiken als ontmoetingsplatform tussen onderwijsverstrekkers en maatschappelijke spelers, waarop aanbod en vraag worden afgestemd.

5.4. OD 4.4: Evolueren naar multifunctionele infrastructuur

De Vlaamse Regering investeert veel middelen in schoolinfrastructuur, stipt de minister aan. Door multifunctionaliteit kan het gebruik geoptimaliseerd worden. Doel is om scholen meer open te stellen voor de lokale gemeenschap en het verenigingsleven in diverse domeinen.

6. Strategische doelstelling 5: Efficiëntie in het hoger onderwijs verhogen

6.1. OD 5.1: Kwaliteitszorg en transparante communicatie in het hoger onderwijs versterken

Wat het hoger onderwijs betreft, heeft Vlaanderen een sterke internationale reputatie als het gaat over kwaliteitszorg. De gesprekken met de Nederlandse collega worden voortgezet over de werking van de NVAO.

6.2. OD 5.2: Het belang van het Nederlands in het hoger onderwijs waarborgen

De minister blijft ook toezien op de juiste implementatie van de taalregelgeving, en hoopt via de inspanningen in het kader van het Vlaamse Leesoffensief een positieve impact te hebben op inschrijvingen voor de opleidingen Nederlands. Daarnaast ondersteunt hij het Vlaams Talenplatform om de inspanningen voor het Nederlands en de andere moderne vreemde talen verder te onderbouwen.

6.3. OD 5.3: Studie-efficiëntie in hoger onderwijs versterken door goede oriëntering en snelle heroriëntering

De minister vermeldt nogmaals het geplande decreet met maatregelen om de studie-efficiëntie te bevorderen, evenals de verplichte remediëring na toetsen. In datzelfde decreet wordt ook het toelatingsexamen voor de opleiding Diergeneeskunde ingevoerd, gekoppeld aan een numerus fixus.

6.4. OD 5.4: Het hoger onderwijslandschap en de financiering van het hoger onderwijs herbekijken

In dit kader wordt de visienota Voorsprongfonds Hoger Onderwijs verder uitgerold. Doel is om samen met alle hogeronderwijspartners nieuwe krijtlijnen uit te tekenen voor de toekomst van het hoger onderwijs. Als speerpunten noemt hij de uitbouw van een Vlaams opleidingsportfolio dat toekomstbestendig en wendbaar is, levenslang leren binnen het hoger onderwijs verder uitbouwen en versterkt inzetten op digitale onderwijsvormen.

6.5. OD 5.5: Opleidingen in de gezondheidszorg verbeteren

Met het oog op de verbetering van de opleiding in de gezondheidszorg wordt actief deelgenomen aan de werkgroep 'functiemodel verpleegkundige zorg van de toekomst', met de verschillende deelstaten en het federale niveau. De werkgroep is onder andere bezig met hbo5. Daarnaast vermeldt de minister de werkgroep 'onderwijs-werk-zorg/welzijn' in het kader van het intersectoraal akkoord VIA 6, die de diverse drempels voor de instroom in de social profit inventariseert en een transparant en gemeenschappelijk vrijstellingskader moet ontwikkelen. De kwaliteitsbeoordelingen door de onderwijsinspectie en de NVAO van de twintig scholen voor hbo5 Verpleegkunde worden volgend jaar afgerond. Hij werkt ook samen met de ministers van Welzijn en Onderwijs van de verschillende deelstaten aan een duurzaam statuut voor de verpleegkundige in opleiding. Tevens worden EVC-standaarden ontwikkeld voor de beroepen van verzorgende en zorgkundige.

7. Strategische doelstelling 6: De gevolgen van COVID-19 voor het onderwijs beheersen

Tot slot verzekert de minister nog dat hij probeert om de gevolgen van COVID-19 maximaal te beheersen en de vinger aan de pols te houden. Uitgangspunt is en moet zijn om de scholen maximaal open te houden.

II. Bespreking

1. Tussenkomsten van de leden

1.1. Loes Vandromme

Loes Vandromme drukt de waardering van haar fractie uit over de stijging van het onderwijsbudget met honderden miljoenen euro. Sommigen zullen dat afdoen als een gevolg van de stijging van de leerlingenaantallen en de anciënniteit, maar die nemen niet weg dat het handhaven van een openendfinanciering niet evident is. Die wordt alvast door haar fractie gekoesterd. Verder zorgen de extra schooltoelages ervoor dat ook de SES-omkadering omhooggaat. Het is een belangrijke realisatie dat wie recht heeft op een schooltoelage er ook een krijgt, maar daardoor tikt men ook aan bij de onderwijsfinanciën. Voorts in dit verband vernoemt ze nog de extra middelen voor het basisonderwijs, de internaten en de leerondersteuning, die allen welkom zijn.

Anderzijds zijn er ook vragen over de besparingen van 112 miljoen euro tot 2024. Op pagina 172 van de BBT wordt gewag gemaakt van een besparing van ongeveer 46 miljoen euro in 2022, terwijl op dezelfde bladzijde in de tabel sprake is van 33,3 miljoen euro in overleg met de onderwijspartners. Als zij alle componenten samen-telt, komt het lid echter op geen van beide bedragen uit, tenzij ze het hele bedrag voor het Digisprongfonds (28 miljoen euro) meetelt in de plaats van de 5 miljoen euro die de BBT zelf noemt. Zij vraagt duiding. Verder in dit verband vraagt ze welke toekomstige impulsen precies geschrapt worden.

Loes Vandromme betreurt de schrapping van de door directeurs gewaardeerde meelooptrajecten en wil weten of scholen die al ingetekend hadden voor het komende schooljaar er nog kunnen op rekenen. Zij is tevreden met de non-verbale bevestiging door de minister.

De spreker vraagt ook meer uitleg bij het verschil van 11,2 miljoen euro tussen de geraamde component in de relanceprovisie en de geraamde budgetten voor de betrokken entiteiten. Misschien is dat het verschil tussen middelen met en zonder begrotingsruiter, en dus de strategie om maximaal de middelen te gebruiken die in 2021 moesten worden gebruikt en de rest door te schuiven.

De spreker feliciteert iedereen die in deze tijd van coronacrisis en lerarentekort zijn best doet om op een flexibele manier het onderwijs te blijven organiseren. Begrijpt zij goed dat op de visienota Van kwetsbaar naar weerbaar nog een tweede deel volgt? Wanneer mag men dat verwachten?

Wat het lerarentekort betreft, herinnert ze aan de motie van de meerderheid (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 974/1) die de minister vraagt om werk te maken van maatregelen op korte, middellange en lange termijn, in overleg te treden met de onderwijspartners en terug te koppelen naar de commissie. Wat is de timing van dat laatste? Die wil ze ook, wat de lange termijn betreft, kennen voor de uitwerking van het lerarenpact en de onderwijsambassadeur. Waarom wordt in het streven naar kwaliteitsverhoging van de lerarenopleiding vooral gemikt op de educatieve bachelor? In hoeveel middelen voorziet de minister voor de zijinstromers? Welke sporen liggen nog open om er meer aan te trekken? Hoe gaat hij aan de slag in de versterking van de aanvangsbegeleiding?

Wordt, in het kader van het luchtbeleidsplan, in middelen voorzien om CO₂-meters ter beschikking te stellen? Hoe wil de minister de doelstelling bereiken om ventilatie te stimuleren? Er blijkt immers weinig vraag naar te zijn bij de scholen, naast het beperkte aantal beschikbare aannemers. Is de minister bereid om middelen vrij te maken voor innovatieve projecten zoals de sterk gemonitorde inzet van mobiele luchtzuivering in leraarskamers? Zijn er mogelijkheden om dergelijke initiatieven te ondersteunen buiten AGION?

Kwaliteit wordt terecht heel belangrijk bevonden. Wat de Vlaamse toetsen betreft, staat in OD 3.1 dat de minister aan de toetsontwikkelaars van het betrokken steunpunt zal vragen om met het onderwijsveld de te toetsen eindtermen vast te stellen. Wat betekent dat precies? Is daar geen regelgeving voor nodig?

Sommige opmerkingen over de pedagogische begeleidingsdiensten vanwege de adviesraden en uit het sociaal overleg zijn terecht, maar anderzijds krijgen zij voldoende tijd om zich aan te passen en zijn er compenserende maatregelen. Het lid pleit wel voor voorzichtigheid. Gekleurde middelen brengen immers verantwoording mee, en het komt erop aan de planlast minimaal te houden en rekening te houden met de rapporteringsdruk.

Belangrijk is ook dat de goede samenwerking met minister Wouter Beke over de internaten tot een doorbraak leidde. Wat is de timing? Het lid vraagt wel

verduidelijking bij de voortzetting van de begeleiding van de fusieoperaties en de bestuurlijke schaalvergroting van de onderwijsinternaten. Wil de minister daar le-
ring uit trekken voor de scholen basis- of secundair onderwijs?

Verder is zij blij dat werk wordt gemaakt van de Vlaamse Gebarentaal binnen het
onderwijs en is zij benieuwd waarheen dat zal leiden.

Vervolgens peilt Loes Vandromme naar de stand van zaken bij de centra leren en
werken. Het veld wil weten hoe het aan de slag moet gaan. Zowel leerlingen als
scholen kijken immers uit naar de organisatie van het volgende schooljaar, waarin
nog blinde vlekken zijn. In dat verband bepleit ze enige flexibiliteit ten aanzien van
het beperkte aantal uren dat een leerling op de werkplek mag doorbrengen. In
sommige scholen is er immers ten gevolge van de coronacrisis of het lerarentekort
een groot aantal uren dat leerlingen geen les krijgen maar naar de studie of naar
huis gestuurd worden, terwijl ze competenties zouden kunnen opdoen op de werk-
plek. Het zijn ook juist die jongeren die behoefte hebben aan structuur.

Loes Vandromme waardeert dat rekening wordt gehouden met de vraag van het
volwassenenonderwijs en de sectoren om de aftopping van de groei te bekijken,
en dat overbruggingskredieten worden ingezet om dat onderwijs in stand te hou-
den. Wat is de stand van zaken in het overleg? Hoe antwoordt de minister op hun
vraag om de financiering verder mogelijk te maken?

Welke bijkomende initiatieven komen er om de datageletterdheid van scholen en
andere onderwijspartners te vergroten? Mikt de minister daarmee ook op de
schoolbesturen? Wat houden de lopende professionaliseringsprojecten in? Wat valt
eruit te leren? Zijn die er ook voor de besturen? Terloops pleit ze ervoor om een
Nederlandse naam te zoeken voor het project.

Voorts vraagt ze duidelijkheid over de cao-middelen voor de loonspanning bij di-
recteurs. Wanneer gaan die precies in op de verschillende niveaus? Ze wijst daarbij
op de mogelijke spanning tussen directeurs en hun adjuncten. Ziet de minister een
mogelijkheid om ook die laatsten mee te nemen?

Haar fractie kijkt ernaar uit hoe de zomerscholen verder vormkrijgen, mede in het
kader van de zomervakantie, al is die laatste geen prioriteit. Een uitdaging is ook
om de kwaliteit te garanderen in het licht van het lerarentekort, dat al groot is
buiten de vakantie.

Het Vlaams Talenplatform kan de basis vormen van inspanningen om meer mensen
te doen kiezen voor opleidingen Nederlands en andere moderne vreemde talen.
Het lijkt het lid aangewezen om, naar analogie met het goed werkende STEM-
actieplan, een soortgelijk actieplan talen op te maken. Wanneer mag van dat punt
in het regeerakkoord iets verwacht worden?

Wat het Leersteundecreet betreft, vindt ze de toename van het aantal inschrijvin-
gen in het buitengewoon kleuteronderwijs zeer opvallend: van 2000 naar 2406, of
een stijging van 20,3 procent. Die kinderen zullen ook later wellicht gemakkelijker
verwezen worden naar het buitengewoon onderwijs, merkt ze op. Wat is de ver-
klaring? Lopen er vandaag meer kleuters met een beperking rond? Het fenomeen
is het onderzoeken waard. Blijkbaar zijn de vele middelen voor zorg in het gewoon
onderwijs nog altijd onvoldoende, stelt ze vast. Dat is zorgwekkend. Hoe kijkt de
minister daarnaar?

Ook voor het dko zijn de overbruggingskredieten heel belangrijk. Zij pleit ervoor
de vinger aan de pols te houden. Hoe maakt de minister daar werk van? Hij heeft
alvast de steun van haar fractie voor Kunstkuur en de link met het leerplichton-
derwijs.

1.2. Hannelore Goeman

Hannelore Goeman begint met de opsomming van enkele maatregelen waar haar fractie het oneens mee is: de inkanteling van leren en werken in duaal leren, de principes van het Inschrijvingsdecreet en het ontbreken van initiatieven om onderwijs betaalbaar te houden. De eerlijkheid gebiedt haar echter te zeggen dat in de begroting ook dingen staan die ze goed vindt, zoals de ambities om het basisonderwijs te versterken en de taalkennis van kleuters te verhogen, de focus op hogere onderwijskwaliteit en de monitoring daarvan en het nieuwe actieplan voor schoolverlaters. Er rijzen wel grote vragen bij de budgettaire vertaling. Het klopt dat er veel middelen bijkomen, maar de meeste stijgingen worden door decreten verplicht, merkt ze op, en daarvan is een deel dan nog beknot tijdens een besparingsoperatie in het begin van de legislatuur.

In het algemeen kan het lid zich niet van de indruk ontdoen dat veel beloftes worden uitgesproken die niet aan een budget gekoppeld zijn. Er moet voortaan meer gebeuren zonder extra geld en met minder ondersteunend personeel, en dat terwijl de scholen al de handen vol hebben met de coronacrisis, de Digisprong en de nieuwe eindtermen in het secundair onderwijs. Kan de minister de commissie geruststellen dat die combinatie mogelijk is? Hoe ziet hij dat?

Volgens het lid benoemt de minister wel de grote onderwijsuitdagingen van deze tijd maar legt hij er geen geloofwaardige oplossingen voor op tafel, met het leraarentekort als eerste. In wat voorligt, blijft onduidelijk wat hij gaat doen om zijn onderwijsprofessionals te motiveren en in het beroep te houden. Met zijn tien snel opgeschreven recepten zal men er volgens het lid niet geraken, wel met een groot offensief om zijinstromers aan te trekken. Daartoe moet niet alleen de lijst van in aanmerking komende vakken uitgebreid worden maar ook het aantal jaren meeneembare anciënniteit. Het ingeschreven budget (808.000 euro voor het basisonderwijs en 1,5 miljoen euro voor het secundair onderwijs) is daarvoor alvast te bescheiden. Hoe komt het dat een deel van het vorige budget niet is gebruikt (en vervolgens doorgeschoven naar AGODI)? Hoe zorgt de minister ervoor dat dit in de toekomst wel gebeurt? Wat is het totale budget voor de zijinstromers?

Verder ziet zij geen extra budget voor vorming en bijscholing, wat volgens haar nochtans cruciaal is voor de motivatie. Integendeel wordt er 966.000 euro weggeschoven. Kan de minister dat uitleggen? Kan hij in dat verband aangeven hoeveel er bespaard wordt op de post lerarenlonen doordat voor lesuren geen leerkracht wordt gevonden? Wat gebeurt er met dat geld? Zelf pleit Hannelore Goeman er alvast voor om het te investeren in maatregelen om het beroep aantrekkelijker te maken, zoals de genoemde anciënniteit en opleiding. Is dat ook de bedoeling van de minister?

Wat de digitalisering betreft, heeft haar fractie de investering van 375 miljoen euro aan relancemiddelen altijd een goede zaak gevonden, maar die blijft eenmalig en de langere termijn is onduidelijk. Waar zit de belofde 10 procent recurrente middelen in de voorliggende begroting, waarin het structurele budget voor ICT niet zichtbaar stijgt? Is die 10 procent trouwens voldoende om de noden te lenigen? Waarom wordt 5 miljoen euro aan reguliere ICT-middelen overgeheveld naar het Digisprongfonds? Op welke post staat de belofde 22 miljoen euro voor ICT-coördinatoren, of komen die middelen uit de relancemiddelen?

Voor het busvervoer van de kinderen in het buitengewoon onderwijs wordt in de voorliggende begroting geen extra budget uitgetrokken. Er wordt alleen verwezen naar de ambitie van een totaalkader en naar de proefprojecten. Daarvan zal de uitrol over heel Vlaanderen geld kosten, al hoeft dat niet alleen van Onderwijs te komen. Als men zich beperkt tot een belofte om het te bekijken zonder extra middelen in te schrijven in de voorliggende begroting, zullen kinderen nog een heel

jaar belachelijk vroeg op de bus moeten stappen en belachelijk laat thuiskomen, wat een grote schande is. De spreker hoopt dat die inspanning er alsnog komt, desnoods bij de begrotingsaanpassing.

Haar drie voorbeelden tonen volgens het lid dat de minister te weinig blijk geeft van een visie op termijn met bijhorende budgettaire keuzes en investeringen, hoezeer die ook renderen. Er wordt integendeel weer eens bespaard op plaatsen waar men het minste weerstand verwacht en niet omdat zij voortkomen uit een logische keuze binnen een breder toekomstplan. Zij begrijpt bijvoorbeeld niet hoe hij de doelstelling om schoolteams te versterken combineert met de besparing op de meelooptrajecten voor directeurs. In de begroting worden zoveel middelen heen en weer geschoven dat het moeilijk is om de 112 miljoen euro aan besparingen precies te lokaliseren. Zij sluit zich dan ook aan bij de vraag om een overzicht van de besparingsvoorstellen en hun verhouding.

In dat verband wil ze ook een stand van zaken voor de besparingen die in het begin van de legislatuur waren aangekondigd, zoals de recurrente besparing op het secundair onderwijs (die oploopt tot 100 miljoen euro per jaar in 2024). Waar zit dat in de voorliggende begroting? Zij heeft dezelfde vraag over de besparingen in het hoger onderwijs, zoals het overslaan van de kliks. Over hoeveel gaat het en op welk artikel?

Het lid is het eens met de compensatieregeling in het volwassenenonderwijs. Wat gebeurt er met het budget waarin aanvankelijk was voorzien voor de afgetopte groei van 0,8 procent, maar dat door de vermindering van de inschrijving sinds corona niet is uitgegeven? Wordt het gebruikt voor de genoemde compensatie of voor andere investeringen?

Welk aandeel van de 12 miljoen euro voor taalintegratietrajecten wordt via de puntenenveloppe voor personeelsmiddelen toegekend en hoeveel via andere kanalen? Welke zijn die laatste?

Hannelore Goeman vraagt ook meer duiding bij de besparing op de pedagogische begeleiding, meer bepaald de post inspectie levensbeschouwelijke vakken. Het lid wil ook een opsplitsing van de daling van het budget op de post leerling-, student- en instellingsgebonden ondersteuning.

Welk budget trekt de minister tot slot uit voor zijn Luchtbeleidsplan 2030, ook op heel korte termijn? Waar in de begroting staan de middelen voor een CO₂-meter in elke klas? Hoe groot is het budget? Hoe wordt het uitgekeerd, over welke termijn en hoe moeten scholen een aanvraag indienen?

1.3. Roosmarijn Beckers

Roosmarijn Beckers focust op de besparingen. De besparingsronde dient op kruissnelheid recurrent 112,5 miljoen euro te besparen. Daarop zit men nog niet volledig in 2022, maar er wordt toch al 46 miljoen euro bespaard. Het gaat vooral om toekomstige beleidsstimulansen die er niet zullen komen. Zij is dan ook nieuwsgierig welke dat zouden geweest zijn. In 2022 gaat het om 10 miljoen euro, in 2023 en 2024 op kruissnelheid telkens om 46 miljoen euro.

De verwachting was dat het merendeel van die middelen zou dienen voor nieuwe injecties in het lerarenpact om het lerarenberoep aantrekkelijker te maken. De minister wees in eerdere discussies telkens naar de in september afgeklopte cao XII, die een investering doet in veel zaken die het onderwijs aantrekkelijker moeten maken. Hij had met het oog op die cao ook een stevig budget van de regering gekregen, wat de ruimte om veel positieve zaken te bewerkstelligen ook groter maakte: 188 miljoen euro per jaar. Dat is een derde meer dan voorganger Crevits

kreeg voor de vorige cao XI. Haar fractie heeft er al op gewezen dat redelijk wat maatregelen binnen die cao een goede aanzet vormen maar niet zaligmakend zijn om het lerarentekort structureel en doortastend aan te pakken. Er zitten ook enkele maatregelen in waarbij men vragen stelt over hun opportuniteit in een tijd van lerarentekort. Zij vermeldt in het bijzonder de voor haar fractie totaal onbegrijpelijke maatregel die jaarlijks 15 miljoen euro uittrekt om personeelsleden vrij te stellen van hun lesopdracht om vakbondsafgevaardigde te spelen.

Iedereen binnen het onderwijsveld ziet noden om binnen deze legislatuur nog extra investeringen te doen in de kwaliteit van ons onderwijs en vooral in de mensen die dat onderwijs tot stand brengen. Met de voorliggende besparing heeft de regering zichzelf en het onderwijsveld geboeid, concludeert het lid.

De spreker blijft ook met vragen zitten over de eigenaardige solo van de minister bij de start van het actualiteitsdebat over het lerarentekort eind oktober, waarin hij meteen tien voorstellen lanceerde. In dat menu zitten wel enkele interessante zaken, zoals de uitbreiding van het aantal erkende knelpuntvakken voor zijinstromers, maar uiteindelijk bleek dat het een geïmproviseerd, met balpen neergeschreven A4'tje was dat de minister in het halfrond wierp. Voorlopig heeft het parlement het raden naar de stand van zaken van de tien kladvoorstelletjes. Het is niet bekend of ze ondertussen zijn doorgesproken met de regering of de onderwijsverstrekkers. Het lid hoopt dan ook op verheldering. Voorlopig staat er richting 2022, voor zover haar fractie weet, geen plan of budget tegenover, waar zij uit besluit dat het onderwijs er op dit moment weinig mee is.

Haar fractie heeft er al vaak op gewezen dat het probleem (en ook de sleutel voor de oplossing) van het lerarentekort zit in het feit dat jaarlijks ongeveer 3600 leraren aan het onderwijs beginnen maar er binnen de vijf jaar alweer uitstromen. Er zijn in het onderwijs te veel factoren die de sector voor jonge professionals minder interessant maken. De onzekerheid die het tijdelijk statuut en de interimcarrousel met zich meebrengen, is een domper voor velen. Ook zijn de werkomstandigheden er alsmaar slechter op geworden, door de groei van het aantal zorg- en anderstalige leerlingen. Verder weegt de planlast te zwaar door en zijn er in veel scholen grote problemen met gedrag en discipline, zeker in stedelijke concentratiescholen. Jobs in de privésector of bij andere openbare diensten bieden veel meer zekerheid en vaak ook een beter loon.

De cao verbetert voor de doelgroep wel de aanvangsbegeleiding: het gereserveerde budget bedraagt 3,4 miljoen euro in 2021 en 10,2 miljoen euro vanaf 2022. Voor de rest ziet de spreker eigenlijk niet veel extra initiatieven die specifiek voor de doelgroep van jonge en/of beginnende leraren de aantrekkelijkheid kunnen verhogen. Daarom lanceert ze zelf twee voorstellen. Het eerste bestaat erin om leraren die een groter volume willen lesgeven dan hun eigenlijke lesopdracht en gepensioneerde leraren onbeperkt te laten bijverdienen en de decretale en wettelijke hinderpalen daarvoor op te heffen, onder meer in overleg met de federale minister van Pensioenen. Het tweede voorstel is om de maatregelen uit cao XII die leraren uit de klas halen en dus vrijstellen van een deel van hun lesopdracht om andere pedagogische taken uit te voeren, on hold te zetten, en de maatregelen met betrekking tot vrijstellingen in het kader van syndicale opdrachten te schrappen.

Haar fractie betreurt het schrappen van de meelooptrajecten voor aspirant-directeurs. De minister zelf, alle onderwijscommissieleden en het werkveld waren daar erg positief over maar dan gebeurt dit, om een recurrente besparing van een kleine 2 miljoen euro door te drukken (dus over 3 jaar gespreid samen 6 miljoen euro). Dat kan men toch niet verklaren in tijden waarin schooldirecteur een knelpuntberoep is geworden vanwege de grote uitval door psychosociale problemen?

Het beroep is voor velen onaantrekkelijk en zelfs voor diegenen die geïnteresseerd zijn, is het vaak een grote stap vanwege de drempelvrees. De meelooptrajecten verhielpen al die euvels met een mooie, remediërende stimulans richting leraren, onderwijsprofessionals en andere geïnteresseerden, en die is nu uitgesomd. De enige logica die zij erin ziet is een pure, blinde en botte besparingslogica. Haar vraag blijft: hoe kan de minister de schrapping verklaren in het licht van zijn eigen eerdere steunbetuigingen en de noodzaak tot een betere toeleiding naar het beroep van schooldirecteur.

Er wordt ook tweemaal 28 miljoen euro bespaard op de aanleg van het fonds Digisprong. De eerste van die twee schijven wordt in 2022 afgetrokken. Haar fractie haalde al meermaals de nood aan van structurele verankering en financiering van de Digisprongaanwet. Een kwaliteitsvol digitaliseringsbeleid is niet zomaar laptops geven, maar bestaat erin om scholen een structureel digitaliseringsplan te doen opzetten met constante professionalisering en verhoogde inzet van ICT-coördinatoren. Het is dan ook belangrijk dat er bij de Digisprongoperatie voldoende recurrente middelen volgen. De besparing doet echter weinig goeds vermoeden voor dat opzet.

Roosmarijn Beckers vroeg al eerder aan de minister om te verduidelijken welk effect de besparing van tweemaal 28 miljoen euro zal hebben en welke exacte onderdelen van de verankering van de Digisprong erdoor geaffecteerd worden. Hij heeft daar niet op geantwoord maar wees op de middelen uit de post-Digisprongrelance die nog in de pot bleven: in 2022 en 2023 is dat 5 miljoen euro. Als men weet dat de regering eerst het engagement was aangegaan om er 33 miljoen euro in te steken in die jaren, is dat vrij wrang.

Op 18 juni 2021 gaf de Vlaamse Regering een eerste principiële goedkeuring om in extra ICT-coördinatie in de scholen te voorzien en het ambt van ICT-coördinator inhoudelijk en statutair te versterken. Het geld voor ICT-coördinatie zou daartoe stijgen met 70 procent: van 32 miljoen euro per jaar naar 54 miljoen euro per jaar. Daarvoor wordt 22 miljoen uit het Vlaamse relanceplan beschikbaar gesteld ter verhoging van de puntenenveloppe voor ICT-coördinatoren. Begin september werd de regeling definitief vastgelegd op de ministerraad.

Aangezien personeelsleden structurele uitgaven zijn en de relancemiddelen eenmalig, stelde Anke Van dermeersch aan minister Matthias Diependaele de vraag naar de verdere financiering. Uit zijn antwoord blijkt dat ze niet gefinancierd worden via het Vlaams relanceplan maar via provisie kredieten. Dat zijn middelen die ook eenmalig zijn maar na aanwending opgenomen worden in de globale uitgavenkredieten. Probleem is echter dat de Vlaamse begroting een tekort kent, waardoor de bijkomende structurele uitgaven gedekt worden door bijkomende schuld. Anke Van dermeersch heeft al aangehaald dat het niet kan dat lopende structurele uitgaven (in dit geval lonen voor personeel) gefinancierd worden met schuld. Dat is immers bijzonder slecht voor de Vlaamse openbare financiën omdat het leidt tot een schuldschroef.

Het lid is dan ook bezorgd. Zoals gezegd is een duurzame toekomstige investering in het statuut en extra uren voor ICT-coördinatoren broodnodig om het plan Digisprong uit te voeren en te blijven onderhouden. Dergelijke professionals zijn onmisbaar voor de uitbouw van het concrete ICT-beleid op school, zowel technisch, pedagogisch als administratief. Koen Vandenhoutt, voorzitter van de Vlaamse ICT-coördinatorenliga, verkondigde al dat een stijging met 70 procent nog altijd weinig is, wat haar fractie bijtreedt. Daarom heeft de spreker al verschillende malen de bedenking gemaakt dat de Vlaamse Regering de hele tijd de prioriteit verkeerd legt. Die investering had immers eerst geregeld moeten zijn alvorens men overhaast begon met geld te gooien om laptops te verdelen. Verschillende experts zijn het daarmee eens. Eerst een duurzaam ICT-beleid, dan pas laptops, vat ze samen.

In hoeverre zijn de middelen voldoende structureel verankerd als ze via deze regeling ter beschikking worden gesteld?

De regering maakt 23 miljoen euro vrij om extra kinderverzorgers in te zetten in de kleuterklas. Zo zouden 550 extra voltijdse kinderverzorgers kunnen worden aangetrokken die kleuterleerkrachten in de klas helpen. De definitieve goedkeuring gebeurde op de ministerraad van 12 november 2021.

Haar fractie is tevreden over die extra middelen, omdat de inzet van kinderverzorgers en -begeleiders in de eerste jaren van de kleuterklas van groot belang is. Eerder wees Roosmarijn Beckers er al op dat professionals op het snijpunt van zorg en leren nu te vaak enkel gebruikt worden voor verzorgende taken. Door het lerarentekort gebeurt echter ook vaak het omgekeerde: als een kleuterleraar uitvalt en niet meteen een vervanger wordt gevonden, wordt de kinderverzorger alleen voor de klas gezet. Zeker in de Vlaamse Rand, waar het lerarentekort erg nijpend is, wordt dat frequent toegepast. Afwezige kleuterleerkrachten vervangen door kinderverzorgers is pedagogisch onverantwoord, benadrukt ze. Zij hebben daarvoor immers niet het vereiste diploma. Hen gebruiken als reserveleger voor kleuterleerkrachten kan niet. Ook het centrum Vernieuwing in de Basisvoorziening voor Jonge Kinderen wees erop dat te weinig kinderverzorgers worden ingezet.

Volgens het recente besluit van de Vlaamse Regering wordt de eerdere regeling aangepast. Op basis daarvan voerde haar fractie simulaties uit. Een school met één vestigingsplek en 200 kleuters van wie de helft aantikt voor SES-kenmerken, komt uit op 18 uur kinderopvang, terwijl een school met 100 kleuters in één vestiging met de helft SES-leerlingen uitkomt op 13 uur kinderopvang. Dat is een verbetering, maar het beantwoordt volgens velen nog altijd te weinig aan de groeiende nood in veel scholen, die in de peuterschool alsmaar meer kinderen hebben die nog onzindelijk zijn, zien binnenkomen, of andere basiszorgnoden hebben.

Volgens haar fractie zou er in een kleuterschool vanaf in totaal 120 leerlingen, of vanaf 40 op peuterschool- en eerste kleuterklasleeftijd, een voltijdse kinderverzorger moeten zijn. Dat is volgens haar een minimum minimum in het licht van de hoge werkdruk bij kleuterleiders. Bepaalde belanghebbenden gaan nog verder. Zo ijvert COV voor de uitvoering van het plan basisonderwijs, zodat in elke kleuterschool per 18 kleuters in de leeftijdsgroep 2,5 tot en met 4 jaar een voltijdse kinderverzorger aangesteld kan worden.

Haar volgende opmerking gaat over de inkanteling van het stelsel leren en werken in duaal leren. Haar fractie wil het systeem van duaal leren zeker aanmoedigen aangezien zij er de meerwaarde van inziet. Eens te meer wil ze echter de aandacht vestigen op de groep jongeren die door de inkanteling dreigt uit de boot te vallen omdat ze nog niet arbeidsrijp zijn. Vanuit het onderwijsveld weerklinkt nog altijd veel bezorgdheid over het feit dat bij de inkanteling een aanzienlijke groep leerlingen die nu in leren en werken zit, in die situatie zou terechtkomen. Ook werkt leren en werken meer met losse modules, waardoor leerlingen in dat systeem makkelijker op eigen tempo bepaalde lesonderdelen kunnen afwerken.

Minister Ben Weyts stelde eerder dat in de huidige regeling die groep leerlingen ofwel in het aanloopjaar naar duaal leren terechtkan, ofwel naar een NAFT geleid moet worden. Haar fractie betwijfelt echter, samen met vele betrokkenen in het onderwijs, dat die oplossing afdoende zal zijn. De groep die nog niet arbeidsrijp is in de aanloopfase naar duaal leren droppen en de leerlingen daar bezighouden zonder dat ze evolueren en dus zonder vooruitzicht dat ze een echte job kunnen uitvoeren in het kader van duaal leren zelf, haalt weinig uit. Voor duaal leren, moet men immers een duurzame arbeidsrijpheid bezitten, en daartoe is ook het aanlooptraject uitgetekend. Het kan echter niet de bedoeling zijn dat er leerlingen in die aanloopfase terechtkomen om daar te blijven hangen, want dan hebben ze geen

enkele kwalificatie in handen. Ze naar een NAFT leiden, is vaak ook geen goede oplossing aangezien sommige jongeren in het deeltijds beroepsonderwijs, in leren en werken, niet zozeer leermoe zijn maar niet schools aangelegd.

Men moet vermijden dat leerlingen tussen wal en schip vallen. Het lid vraagt dan ook hoe de minister zijn voornemen in de beleids- en begrotingstoelichting wil concretiseren. Zij dringt erop aan om met een creatieve oplossing te komen, en suggereert alvast een variant duaal leren light, die het modulaire van het stelsel leren en werken behoudt. Is dat voor de minister een optie?

De minister wil het hogeronderwijslandschap en zijn financiering herbekijken. Haar fractie is benieuwd wat er uit de bus zal komen. Het wordt bij ons voornamelijk gefinancierd met belastinggeld waardoor de eigen financiële inbreng van de studenten relatief beperkt is. In sommige andere landen ligt het inschrijvingsgeld veel hoger en moeten studenten zware leningen aangaan om hoge inschrijvingsgelden te betalen. De uitgaven in Vlaanderen liggen net onder het OESO-gemiddelde, maar als men kijkt per student scoort Vlaanderen wel beter. In dat opzicht heeft het een vrij genereus financieringsmechanisme voor het hoger onderwijs om te kunnen voorzien in gedegen onderricht, maar er zijn natuurlijk ook gebreken.

Een daarvan is dat de gemiddelde reële studieduur in het hoger onderwijs toeneemt en dat het aantal studenten dat een opleiding binnen de normale studieduur met succes afrondt, kleiner geworden is. Dat genereert grote maatschappelijke kosten, terwijl het hoger onderwijs tegelijk belangrijke investeringsnoden heeft waaraan op dit moment moeilijk kan worden voldaan. De vraag rijst of de flexibilisering van het hoger onderwijs niet te ver is doorgeschoten en of die niet moet teruggeschoefd worden in het belang van studenten, ouders en docenten. Wordt dat aspect meegenomen in het debat?

Op middellange termijn is voor haar fractie de evaluatie van de onderwijsfinanciering binnen het hoger onderwijs heel belangrijk. Het is een delicaat thema en er bestaat geen gouden formule. Toch pleit zij voor een open debat zonder premissen. In de plaats van een gevecht voor het eigen deel, is een kritische blik nodig, die onderzoekt hoe het beter kan door een evenwicht tussen efficiëntie en billijkheid.

Tot slot pleit Roosmarijn Beckers ervoor om te blijven waken over de coronaleerachterstand en eventueel in bijkomende middelen voor de Bijsprong te voorzien. De huidige jaren noemt zij cruciaal. De coronacrisis heeft enorme schade aangericht en de leerachterstand is bij veel leerlingen nog niet ingehaald, integendeel, zoals nog bleek uit het vervolgonderzoek van professor Kristof De Witte. Vlaanderen kan het zich niet permitteren dat zijn enige natuurlijke bron van rijkdom, zijn kenniskapitaal, getroffen wordt door een half verloren generatie, als het gaat om degelijke kennis en vaardigheden inzake Nederlands, Frans, wiskunde en wetenschappen. Zij roept op tot blijvende aandacht en budgettaire ruimte om indien nodig de Bijsprongoperatie te intensiveren. Budgettaire zuinigheid op korte termijn zal er immers toe leiden dat het probleem niet opgelost geraakt. Vlaanderen zal in dat geval op termijn toch moeten betalen als zijn jeugd benadeeld het volwassen leven instapt.

1.4. Koen Daniëls

Koen Daniëls wijst er de critici eens te meer op hoeveel de Vlaamse Regering investeert in Onderwijs: het budget stijgt met niet minder dan 1,65 miljard euro. Geen enkele van de collega's die voor bijkomende middelen pleiten, gaf aan waar die vandaan moeten komen. Dat is al te gemakkelijk, oordeelt het lid. Verder betreurt hij de opmerkingen over het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs, die men immers in de vergadering daarover de voorbije ochtend had moeten maken.

Voor de N-VA-fractie zitten in wat voorligt vier belangrijke zaken, met als eerste: Nederlands. De koala-screening noemt de spreker cruciaal, niet alleen voor de studievoortgang en de kwaliteit, maar ook voor de motivatie van de leerkrachten, van wie er zoals bekend te weinig zijn. Als tweede punt vermeldt hij de aangescherpte eindtermen, waarvan hij hoopt dat iedereen aan hun invoering in de tweede en derde graad zal meewerken, onafhankelijk van de uitspraak van het Grondwettelijk Hof. De derde belangrijke zaak wordt gevormd door de Vlaamse toetsen om de leerwinst te meten. De laatste is de aanpak van het lerarentekort.

Zijn fractie is verder tevreden met de versterking van de kwaliteit van het basis-onderwijs, waarbij Koen Daniëls de bijkomende investering in kinderverzorging en beleidsondersteuning vermeldt, samen met de modernisering van de dienstverlening door de administratie. Hij vernoemt ook nog de snellere benoeming, de extra omkadering, de versterkte aanvangsbegeleiding en de zijinstroom. In dat verband wijst hij erop dat men de bekritiseerde vrijstelling voor personeelsvertegenwoordiging moet zien in het licht van de door iedereen bepleite onderhandeling met alle belanghebbenden.

Naast het beleid op het vlak van leersteun en schoolinfrastructuur, attendeert het lid nog op het vernieuwde Inschrijvingsdecreet en de versterking van de efficiëntie in het hoger onderwijs, met name de studievoortgang, die niet alleen kosten meebrengt voor de instellingen maar ook voor de ouders.

Wat de eindtermen betreft, informeert hij naar het werk van de praktijkcommissie en de academici over de haalbaarheid ervan. Wanneer wordt hun werk opgeleverd? Wat is de precieze timing van de evaluatie van de eindtermen basisgeletterdheid? Is die evaluatie, met het oog op afstemming, tijdig klaar voor de uitwerking van de eindtermen lager onderwijs?

Belangrijk in het licht van de effectiviteit is ook de bepaling van de kerntaken van de pedagogische begeleiding. Ook zijn fractie is, wat de inkanteling van duaal leren betreft, net als het veld bekommerd om de categorie van bijna arbeidsmarktrijpe leerlingen en hoe dat in zijn werk zal gaan. Hij bepleit om in elk geval het sterke profiel van duaal leren te behouden maar er tegelijk naar te streven dat ook niet arbeidsmarktrijpe leerlingen een kwalificatie halen.

Wat is de timing voor de extra omkadering van leerkrachten met het oog op de werkdrukvermindering? In dat verband attendeert de spreker nogmaals op het rapport-Brinckman, dat zeer herkenbaar is. Hij heeft dezelfde vraag voor het overleg met de sociale partners over maatregelen om het tekort aan te pakken, want niet alleen de snelheid is belangrijk, maar ook de steun ervoor. Vervolgens pleit hij ervoor dat de doelen op het vlak van het mentale welzijn van studenten ook meegenomen worden naar het lager en secundair onderwijs.

Ook de capaciteitsmiddelen stijgen eens te meer met de eerder vermelde 5 miljoen euro (multifunctionaliteit) en 25 miljoen euro (scholenbouw inclusief huursubsidies), bovenop het DBFM-decreet.

Waarom worden verkennende gesprekken met Luxemburg opgestart over de efficiëntie van het hoger onderwijs? In het kader van de opleidingen gezondheidszorg doet Koen Daniëls een oproep aan de collega's van de partijen die in de federale meerderheid zitten, om het belang van hbo5 Verpleegkunde te erkennen door duidelijkheid te scheppen over KB nr. 78 over de uitvoering van gezondheidstaken.

Tot slot gaat hij in op de coronacrisis en wijst er daarbij op dat de wens om de scholen open te houden ook door de leerlingen gedeeld wordt. Men kan niet tegelijk voor het mentale welzijn van de jeugd opkomen en ervoor pleiten om de scholen te sluiten, zoals men al eerder privéfeesten heeft verboden, maar wel de professionele

discotheken openhoudt. Hij is het wel eens dat het concrete beheer in de scholen moet worden bekeken en uit zijn respect voor leerkrachten die tegelijk lesgeven in hun klas en aan de hand van opdrachten voor leerlingen die thuis in quarantaine zitten. In dat verband betuigt hij ook nogmaals de steun van zijn fractie aan kwaliteitsvolle zomerscholen, die leerlingen met specifieke leerbehoeften bijwerken met het oog op een goede overdracht.

Uiteraard zal zijn fractie de begroting enthousiast goedkeuren.

1.5. Jean-Jacques De Gucht

Jean-Jacques De Gucht wil weten of er al iets gebeurt in het kader van de keuze van begrijpend lezen als prioritair thema in de nascholing, en in de verdere stappen op het vlak van taalverwerving en -rijkdom Nederlands in de opleidingen kinderverzorging en leraar. Is peilingsonderzoek wel voldoende in de evaluatie van de basisgeletterdheid? Waarom voert men er geen voor alle eindtermen? Wanneer mag men de Canon van Vlaanderen verwachten?

Daarop informeert hij naar de manier waarop bij het digitaal platform voor toetsen wordt omgegaan met de privacy. Hoe worden de gegevens beschermd? Welk publiek gebruik van de resultaten op schoolniveau wil de minister verbieden? Heeft dat verbod ook een weerslag op de toegang voor wetenschappelijk onderzoek naar de voorgang?

Alles wat hij leest bij OD 1.10 vindt het lid heel goed, maar hij benadrukt wel hoe belangrijk het is dat de lokale besturen snel de data krijgen, en dat ze ook ter beschikking worden gesteld van wetenschappelijk onderzoek. Hij bepleit ook eens te meer een aanpak die de privacy garandeert.

Waarom is de evaluatie van onderwijs.vlaanderen nodig? Loopt er iets fout of wil de minister gewoon moderniseren?

Ook bij de app van de onderwijsinspectie die wordt aangekondigd om een stem te geven aan directeurs, leerlingen, leraren en ouders bij de doorlichtingen, en die hij op zich positief vindt, dringt hij aan op de garantie van de privacy van wie input levert. Om de angst voor een kliklijn weg te nemen, moet er ook goed gecommuniceerd worden over het doel.

De STEM-agenda 2030 moet die voor de periode 2012-2020 opvolgen, waarvan de balans niet geheel positief is. Er zijn weliswaar stappen gezet, maar de cijfers stagneren: nog steeds starten te weinig leerlingen met een opleiding, van wie dan nog minder dan de helft STEM-studies voortzet in het hoger onderwijs. De spreker gewaagt van alarmerende cijfers, die een hypotheek leggen op de toekomst van het economische weefsel. Alle adviesinstanties onderschrijven de goede intenties van de minister, maar missen een sense of urgency. De SERV spreekt zelfs van gelatenheid. De agenda hangt te veel in een sfeer van vrijblijvendheid, besluit het lid.

Daarop gaat hij in op strategische doelstelling 2, te beginnen met de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep. Hoe wordt de versterkte aanvangsbegeleiding georganiseerd? Hoe grijpt de minister in de lerarenopleiding in om de veelbesproken praktijkschok op te vangen? Tegenover de versnelde aanstelling en benoeming stelt het lid zich terughoudend op. Hij is immers niet overtuigd van hun effect op het lerarentekort. Wat is de budgettaire impact voor Vlaanderen? Is er al overlegd over die op de federale overheid? Hoe ziet de communicatiestrategie op lange termijn eruit? Kan de minister zich vinden in de voorstellen van de commissie-Brinckman, waarbij hij de lichtvoetige aanpak via een tv-serie over topleraren en een Vlaamse jobdag voor aspirant-leerkrachten als voorbeelden geeft.

Ondanks haar grote belang verloopt de toekenning van anciënniteit aan zijinstromers uit de privésector in de praktijk veel stroever dan die uit overheidsdienst. Ook de administratieve afhandeling verloopt zo moeilijk dat men soms maanden zonder loon zit. Is het niet eenvoudiger om zijinstroom overal toe te laten in de plaats van voortdurend de lijst van knelpuntberoepen uit te breiden? Er zijn immers kandidaten die voor sommige vakken geen anciënniteit krijgen toegekend en voor andere dan weer wel. Volgens het lid kan men de planlast op dat vlak verminderen door leerkracht op zich als knelpuntberoep te erkennen.

Wat het gigantische probleem van de leraren levensbeschouwelijke vakken zonder vereist diploma en hun bijscholing betreft, informeert het lid hoe de minister de dialoog daarover met de erkende instanties en de Vereniging voor Levensbeschouwelijke Vakken zal aanpakken.

Hoeveel van de 2000 vte onderwijzende personeelsleden voor het wegwerken van de leerachterstand, zijn al aan de slag? Hoe worden zij verdeeld over de scholen volgens de SES? Iedereen bejubelt de zomerscholen, die duidelijk een gunstig effect hebben in de gemeenten die ze inrichten als de lokale besturen zich ervoor inzetten. Hoe zorgt de minister ervoor dat het lokale niveau opgenomen wordt in de structurele verankering die hij plant met minister Bart Somers?

Hij heeft dezelfde vraag bij de capaciteitsmiddelen: op welke manier worden de lokale besturen bij de verdeling betrokken? Wat betreft de nieuwe capaciteitsmonitor, waarin voor het eerst ook het buitengewoon onderwijs is opgenomen, peilt hij naar de stand van zaken. Het is een goede zaak dat de minister de middelen wil inzetten waar de noden het grootst zijn en waar ze het snelst kunnen gerealiseerd worden. Voor het lid is het, in het kader van multifunctionele infrastructuur, evident dat schoolgebouwen die geheel of gedeeltelijk met overheidsgeld worden gefinancierd, opengesteld worden voor derden. Dat gebeurt vandaag nog onvoldoende. Er is dan ook nog werk aan de uitwerking van een kader voor problemen als bijvoorbeeld het opruimen met het oog op de volgende schooldag, verzekeringen en contractuele beperkingen in het kader van DBFM.

In het kader van de NVAO wil de minister de samenwerking met Nederland versterken. Is dat punt in juni 2021 effectief geagendeerd op het Comité van Ministers? Welke signalen ontving hij van zijn collega?

Wat het hoger onderwijs betreft, treedt hij bij dat de ijkingsproeven, verplichte remediëring en studievoortgangsbewaking belangrijk zijn voor de efficiëntie en de effectiviteit. Eveneens van belang is, na het wegwerken van de drempels voor de arbeidersklasse, de emancipatie van kinderen met een multiculturele achtergrond. Er moet iets gedaan worden aan de almaar stijgende studieduur, in het belang van zowel de overheid als de jongere zelf. Daarbij wijst hij op het pleidooi van het Rekenhof voor snellere heroriëntering, terwijl het ook attendeert op de studiebegeleiding die erg uiteenlopend is en te veel focust op eerstejaars, en op de problematische opvolging van studenten die van instelling wisselen. Hoe zorgt de minister ervoor dat in de aanpak daarvan de privacy gerespecteerd wordt? Verder informeert Jean-Jacques De Gucht naar de diversiteit in het hoger onderwijs.

1.6. Johan Danen

Johan Danen heeft eerst enkele technische vragen.

Het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 is een transversaal beleidsplan en vormt een belangrijke basis voor het Vlaamse energie- en klimaatbeleid voor de periode 2021-2030. In het plan zijn meer dan 300 maatregelen opgenomen. De minister is bevoegd voor de uitvoering van een aantal maatregelen.

Hoeveel budget is er binnen de sector 'tertiair' (Gebouwen) voorzien voor de onderstaande maatregelen waarvoor de minister bevoegd is? Hoeveel middelen werden op welke begrotingspost gealloceerd voor klimaatengagements onderwijs en klimaatscholen 2050?

Hoeveel budget is er binnen de sector 'hernieuwbare energie' (Onderwijs) voorzien voor de maatregel 'Leningen voor plaatsing van zonnepanelen op schoolgebouwen'?

Hoeveel budget is er binnen de sector 'transversaal' (Transversale maatregelen voor al de dimensies; vormings-en onderwijsveld) voorzien volgende maatregelen: maatregelen rond consumptie: Opleidingen en onderwijs; de aandacht voor en expertise rond klimaateducatie op korte termijn gevoelig doen toenemen; uitwerken klimaateducatie; inzetten in het hoger onderwijs op ondersteuning van onderwijsvernieuwing en integratie van klimaat in curricula; en verhoging instroom in de bouwsector?

De spreker heeft begrepen dat de minister niet over een 'silver bullet' beschikt, maar is er wel al fatsoenlijk onderzoek gevoerd naar de oorzaken van het lerarentekort, opdat het beleid niet blind vaart in zijn zoektocht naar oplossingen? Alles hangt natuurlijk met alles samen, maar op dit moment lijkt toch eerder het gevoel te spelen. Het lid vraagt om, zeker met het oog op de middellange en langere termijn, in geld te voorzien voor onderzoek naar de harde elementen die een rol spelen.

Zijn fractie ondersteunt alvast de verlenging van het lerarenplatform in het basisonderwijs, maar betreurt tegelijk dat geen geld wordt uitgetrokken voor iets soortgelijks in het secundair onderwijs. Waar staat de aangekondigde versterking van de aanvangsbegeleiding in de begroting? Waarom is het project waarin kandidaat-directeurs meelopen met dienstdoende, geschrapt? Als men leiderschap wil versterken, moet men niet weggooien wat werkt, argumenteert het lid, zelfs al kost het geld.

Krijgen de middelen die vrijkomen uit de natuurlijke afvloeï en toegevoegd worden aan de werkingsmiddelen, een specifiek doel? Welk? Heeft de minister er zicht op of en hoe hij de 550 kinderverzorgers gaat vinden die hij bijkomend wil inzetten in het kleuteronderwijs, in het licht van de nu al ontbrekende profielen in de kinderopvang? Dat er middelen worden voor uitgetrokken, ondersteunt zijn fractie alvast.

Waarvoor wordt het budget voor beleidsondersteuning in de basisscholen gebruikt? Worden daarmee mensen in dienst genomen?

Hoe past het nieuwe beursprogramma in het beleid van de Vlaamse Regering op het vlak van internationalisering?

Het klopt dat de regering bijkomend investeert in onderwijs, maar in de begroting van volgend jaar zitten ook besparingen ter waarde van 46 miljoen euro. Bovendien wordt van de provisie van AGODI 33 miljoen euro on hold gezet omdat maatregelen nog geen concrete invulling kregen. Wat bedoelt de minister daarmee? Er is binnen Onderwijs toch altijd ruimte om middelen in te zetten?

Wat de relancemaatregelen betreft, treedt hij de eerdere vragen over de Digisprong bij. Die moet volgens hem structureel worden. Het lid wijst erop dat er ook binnen enkele jaren middelen zullen nodig zijn voor ICT en ondersteuning. Hoe garandeert de minister dat een en ander niet inzakt op dat moment?

Wat de Edusprong betreft, vraagt hij of het procentuele groeimaximum van het volwassenenonderwijs zodanig bijgesteld wordt dat de administratie de regeling

zal toepassen zoals zij bedoeld is, met name door een aantal coronajaren niet mee te tellen, om te vermijden dat de sector, die harder onderhevig is aan schommelingen, te hard zou bloeden. Hoe komt het, wat dat betreft, dat de begrote loonkosten voor 2022 lager liggen dan die voor 2021? Dient het overbruggingskrediet in de compensatie om (een deel van) de daling door de coronacrisis op te vangen?

In de meerjarenraming dalen de investeringen voor scholenbouw in de vorm van VEK voor het GO! en AGION tegen 2026, terwijl de VEK voor de scholenbouwprovisie bij het departement toenemen met 63 miljoen euro. Het lid vraagt om uitleg.

Ook zijn fractie heeft veel empathie en bewondering voor de scholen, hun personeel en hun studenten, maar hoe wil de minister zelf inzetten op ventilatie? Ook op dat vlak moeten de scholen voorbereid worden op de toekomst, waarschuwt het lid. Waar vindt men in de begroting de middelen voor investeringen in de binnenluchtkwaliteit? Hij pleit alvast voor blijvende aandacht.

1.7. Kathleen Krekels

Kathleen Krekels vraagt, wat de preventie van radicalisering betreft, of de minister zicht heeft op de impact van de referentiepersonen waarvan hij de inzet wil continueren. Hoe wordt die gemeten en hoe wordt daarover teruggekoppeld? De focus van Project Connect werd vorig jaar op verzoek gelegd op het basisonderwijs. Is de vraag van dat niveau effectief groot gebleken? Wordt de focus volgend jaar behouden of verschoven?

Wat de erkenningsaanvragen van scholen betreft, die voortaan alleen nog bij ministerieel besluit kunnen worden goedgekeurd, wil de spreker weten wanneer de conceptnota wordt afgerond. Welke van de huidige tekortkomingen in de procedure pakt de minister daarin aan? Neemt de onderwijsinspectie een rol op?

Ook haar fractie benadrukt haar blijdschap met de 23 miljoen euro extra voor kinderverzorging in het basisonderwijs, en met de extra zuurstof voor beleidsondersteuning. Hoe ziet de minister dat of laat hij dat over aan de autonomie van de scholen?

Welke resultaten verwacht de minister, met het oog op de professionalisering van de leraren levensbeschouwelijke vakken, van het overleg met instanties en verenigingen? Wat is de stand van zaken in de afspraken met de Moslimexecutieve?

Wat het Leersteundecreet betreft, benadrukt Kathleen Krekels dat haar fractie niet tegen inclusie is maar tegelijk het buitengewoon onderwijs belangrijk vindt. Kan de minister bevestigen dat beide elkaar niet tegenspreken? Hoe ziet hij de toekomst van de aparte middelen die daarbuiten nog worden ingezet voor de hoogbegaafden via de ankerscholen? Gaat het in het aangekondigde beleidstraject over het delen van goede praktijken, nieuwe regelgeving of iets anders? In dit verband waarschuwt ze dat de term cognitief sterke leerlingen de aanpak niet mag verenigen, en wijst ze erop dat hoogbegaafdheid breder is, waarbij ze van een ander denken en een ander zijn gewaagt.

Wat het leerlingenvervoer betreft, vraagt de spreker in het kader van de resolutie van de meerderheid (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1026/1), of de minister de ambitie en het tijdspad kan concretiseren van de werkgroep waarmee de regering de beleidsdomeinen wil afstemmen. Zelf ziet zij Onderwijs, Mobiliteit en Welzijn als de hoofdactoren naast Binnenlands Bestuur als ondersteuner.

Welke prioriteiten stelt de minister voor bij de inzet van extra middelen in de CLB's, die het door de contactopsporing moeilijk hebben om hun andere taken te vervullen? Wat moeten zij volgens hem zeker aanpakken?

Hebben de administraties van Onderwijs en Binnenlands Bestuur na het afhaken van de privésector effectief zelf een evaluatie uitgevoerd van de zomerscholen? Wat zijn de resultaten of wanneer mag men ze verwachten? Waarop kan worden ingespeeld om de lokale besturen gemakkelijker vrijwilligers te laten vinden? Hoe kan men dat eenvoudiger of aantrekkelijker maken? In dat verband benadrukt Kathleen Krekels nog eens hoe belangrijk voor haar fractie het openhouden van de scholen is, met name voor kwetsbare jongeren.

Wat de cijfers over de kredietevoluties ten gevolge van de leerlingenaantallen betreft, attendeert Kathleen Krekels op het capaciteitsprobleem in met name het buitengewoon kleuteronderwijs, waar 23 procent van de inschrijvingen daardoor niet gerealiseerd kan worden, terwijl er wel 17 procent groei is in de scholen, tegenover 5 procent in het reguliere kleuteronderwijs. Het aantal leerlingen in het buitengewoon kleuteronderwijs steeg op korte tijd echter met 20,3 procent. Wat is de verklaring? Kan dat zo nodig snel geanalyseerd worden?

Waarom worden voor de derde oproep in het kader van Kunstkuur meer middelen ingezet? Licht dat aan het hoge aantal aanvragen? Zijn de inschrijvingen in het dko, na de terugval door de coronacrisis, gestabiliseerd? Zijn er verschillen tussen de afdelingen?

1.8. Brecht Warnez

Brecht Warnez schetst dat de minister bij de vijfde overkoepelende strategische doelstelling zegt dat hij de financiering van het hoger onderwijs wil verbeteren. Wat bedoelt hij daar exact mee: bijkomende middelen of andere? Welke doelstellingen heeft hij voor ogen? Wil hij sleutelen aan de verdelingsmechanismen?

Er wordt ook verwezen naar een OESO-rapport 'Resources Higher Education'. Wanneer is dat beschikbaar? Kan dat aan commissie bezorgd worden?

Wat studie-efficiëntie en oriëntering betreft, wordt vanaf academiejaar 2023-2024 remediëring verplicht voor nieuwe studenten die lage resultaten behalen op de instaptoets voor de lerarenopleiding en de verschillende ijkingstoetsen. Hoe bepaalt de minister welke ijkingstoetsen? Wie moet de remediëring doen? Overweegt hij extra middelen om extra personeel aan te werven? En wat met de validiteit? Wordt in een budget voorzien om daaraan te werken?

Tot slot wil de minister verder aan de slag gaan met de beleidsaanbevelingen van de werkgroepen 'Optimaliseren studievoortgang in het hoger onderwijs' en 'Toetsen Hoger Onderwijs'. Wat is de timing? Zijn de aanbevelingen al consulteerbaar? Kan de minister die aan de commissie bezorgen?

1.9. Hilâl Yalçın

Hilâl Yalçın stelt vast dat de budgetten voor schoolinfrastructuur blijven stijgen, wat door de CD&V-fractie wordt toegejuicht. In het kader van de begroting zijn veel cijfermateriaal en tabellen voorhanden maar het blijft een heel kluwen. Is het mogelijk om specifiek voor de evoluties op dit domein een helder en toegankelijk overzicht te bezorgen, in de stijl van de tabellen in de toelichting?

Scholen van Vlaanderen werd al besproken in de commissie (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 959/1). Toen kwam de mogelijkheid ter sprake dat de spaarder kan investeren in scholenbouw, waarover de minister een paar dagen geleden ook heeft gecommuniceerd. Het lid ziet echter een tegenstelling tussen beide. Tot nu toe ging haar fractie ervan uit dat particuliere middelen zouden kunnen worden betrokken in de financiering van de DBFM-vennootschappen zelf, zoals in het decreet staat, maar dat dit niet gekoppeld was aan individuele projecten. In zijn antwoord

op haar vraag in de commissie gaf de minister aan dat het zelfs zou kunnen betekenen dat een kandidaat-DBFM-vennootschap ervoor kan kiezen om geen particuliere spaarders te betrekken. In het persbericht kan men dan weer lezen dat het kapitaal in elk project opengesteld zal worden voor particuliere middelen. Het lid vraagt duidelijkheid.

Haar tweede punt gaat over de huursubsidies. Zij citeert uit de toelichting: "Door verdere investeringen mogelijk te maken via het DBFM-concept en met nieuwe oproepen voor het bekomen van huursubsidies trek ik volop de kaart van alternatieve financiering voor schoolinfrastructuur." Interpreteert haar fractie de cijfers correct als zij in 2024 een voorziene oproep ziet wegvallen vanwege bijkomende besparingen? Kan de minister verduidelijken in hoeveel oproepen er wel nog voorzien wordt, wanneer die te verwachten zijn en hoeveel middelen ze zullen vertegenwoordigen? Kan hij een stand van zaken geven over waar, in welke scholen, in welke netten, en in welke regio's en provincies huursubsidies worden ingezet om tot voldoende schoolinfrastructuur te komen?

In het kader van de digitalisering ziet men dat er extra inspanningen worden gedaan voor de website oefen.be. Die oefenmodule van KlasCement zal gemoderniseerd worden. Kan de minister toelichten met welke uitdagingen en noden de oefenmodule geconfronteerd wordt, en met welke initiatieven hij de modernisering in het werk zal stellen? Zijn er in dat verband nog uitbreidingen gepland bij KlasCement? Hoever staat het met de vroeger al aangehaalde uitbreiding naar dko en basiseducatie? Zijn er daarbuiten nog andere uitbreidingsplannen?

Kan de minister het concept van de Future Classroom Lab toelichten? Wat is juist de opdracht van de ambassadeur? Zal hij bezoldigd worden door de overheid? Hoe ziet de minister dat juist? Is de ambassadeur al aangesteld? Indien niet, wanneer is dat gepland?

Haar volgende punt gaat over de taalintegratietrajecten. Een goede kennis van het Nederlands is uiteraard zeer belangrijk. De minister focust dan ook terecht op het belang van een goede beheersing van het Nederlands. Dit schooljaar is ook het eerste waarin in alle derde kleuterklassen in Vlaanderen taalscreenings worden afgenomen. Dat die voor een betere analyse zullen zorgen, lijkt haar fractie een evidente verwachting, maar echt relevant is het taalintegratietraject dat door een school zal worden ontwikkeld om een leerling die daar nood aan heeft, optimaal te kunnen voorbereiden op zijn overstap naar het lager onderwijs. Daarom pleit de spreker ervoor om consequent de twee elementen screening en taalintegratietrajecten samen te noemen en nodigt zij de minister uit om dat zo uit te dragen in zijn communicatie.

Technisch ziet men in de begroting dat de subsidies voor de taalintegratietrajecten vanaf 2022 anders zullen worden ingezet. Kan de minister verduidelijken wat hij juist bedoelt met het anders inzetten van taalintegratietrajecten of met de wijziging van de aanwending? Zijn er gevolgen voor de scholen die de trajecten vorm moeten geven? Zo ja, welke?

Vervolgens gaat Hilâl Yalçın in op de ICT-coördinatoren. Die zijn absoluut onontbeerlijk om scholen te begeleiden en ondersteunen in hun opdracht om het onderwijs in meerdere aspecten te versterken op het vlak van digitalisering. Het is dan ook goed dat het ambt van ICT-coördinator ook in het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs tot stand komt. Alles wijst er echter op dat nog bijkomende stappen nodig zijn op het vlak van de arbeidsvoorwaarden, zeker om het mogelijk te maken dat zijinstromers meer evident een overstap kunnen maken naar het onderwijsambt. Vandaar haar vraag of de minister initiatieven voorbereidt om ook voor ICT-coördinatoren ervaring en anciënniteit die buiten het onderwijs zijn verworven, te honoreren.

Tot slot behandelt de spreker de decretale initiatieven die worden aangekondigd. In een aantal gevallen wordt duidelijk dat de nieuwe decreten relatief vlug, soms zelfs al vanaf volgend schooljaar, in werking moeten treden. Ze haalt er een aantal aan: het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs, het decretaal kader voor de invoering van de Vlaamse toetsen, het Leersteundecreet, een decreet met maatregelen die de studievoortgang in het hoger onderwijs bevorderen en een toelatingsproef voor Diergeneeskunde, een nieuw decreet voor onderwijsinternaten, een decreet met de invulling van de verdere randvoorwaarden van duaal leren, een decretale rechtsgrond voor het structureel verankeren van zomerscholen, de herwerking van het inschrijvingsrecht in het buitengewoon onderwijs en de aanpassing van het RTC-decreet.

Dat is een hele boterham en het is dan ook duidelijk dat 2022 een meer dan druk decretaal jaar wordt voor de minister en de onderwijscommissie. Haar fractie gaat ervan uit dat al die belangrijke initiatieven zonder onderscheid in een eigen decreet zullen uitmonden en bijgevolg niet ingeschoven worden in een programma- of verzameldecreet. Ze vraagt daarom of de minister een document kan bezorgen waaruit blijkt hoe zijn decretale agenda en bijgevolg ook die van de commissie er in 2022 uit zal zien. Wanneer mag men de eerste behandeling van decretale initiatieven door de Vlaamse Regering verwachten en wanneer zal, gelet op de hoogdringendheid in een aantal gevallen, de parlementaire behandeling ervan van start gaan?

Het lid eindigt haar bijdrage met een warme oproep. De minister heeft toegelicht dat een communicatiestrategie opgezet zal worden om het imago en de aantrekkelijkheid van het beroep van leerkracht op te krikken. Zij verzoekt hem om het diversiteitsaspect daarbij niet uit het oog te verliezen.

1.10. Arnout Coel

Arnout Coel gaat in op STEM, meer bepaald op de agenda 2030 die de minister samen met zijn collega Hilde Crevits presenteerde. De algemene principes van het actieplan zijn inmiddels bekend. De diverse adviezen onderschrijven het belang van de agenda maar hebben er ook bedenkingen bij. Zo mist de Vlor de focus op onderwijs, naast aandacht voor de eigenheid van elk niveau. Anderen missen focus in de agenda in het algemeen, hoewel die onmisbaar is voor een slagkrachtig plan. Hoe gaat de minister om met de adviezen? Neemt hij elementen over om de aanpak breder gedragen te maken? Welke middelen zet hij in voor de uitrol van de agenda?

Tot slot beseft het lid dat het Inschrijvingsdecreet op zich het capaciteitsprobleem niet zal oplossen, maar het zal wel zorgen voor een rechtvaardige verdeling van de schaarse plaatsen. Op basis van de principes in het regeerakkoord werd een decreet ontworpen dat al voor een eerste keer is goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Wat is de verdere timing in het licht van de door de minister gewenste inwerkintreding volgend schooljaar? Kan hij het aanmeldsysteem en de aanbesteding en middelen daarvoor duiden? Hij heeft dezelfde vraag over het buitengewoon onderwijs, waar het veld het signaal geeft dat bijsturingen nodig zijn voor de efficiëntie. Komen er ook daar nog initiatieven met volgend schooljaar als horizon? Wat is hun timing?

2. Antwoorden van minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* volgt in zijn antwoord de structuur van de BBT, waarvan zoals gezegd zorg om de onderwijskwaliteit de rode draad is.

Wat de inleiding betreft, klopt het dat het een bijzonder druk jaar wordt. De minister hoopt op een goede samenwerking zodat de vele ambities tot een goed einde

kunnen worden gebracht. Hij bevestigt dat ervoor gekozen wordt om meer te werken met themadecreten, zodat de kar van de programmadecreten minder overladen wordt, al wijst hij er meteen op dat men in coronatijden soms sneller moet schakelen. In elk geval wil de minister zijn verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van de regeldruk en de juridisering door kwaliteitsvolle regelgeving tot stand te brengen.

2.1. Transversale, horizontale en overkoepelende strategische doelstellingen

2.1.1. *Vlaams Energie- en Klimaatplan*

In zijn antwoord op de vraag over het project 'klimaatscholen 2050', legt de minister uit dat het om een actie van de katholieke onderwijskoepel gaat. Voor de maatregel 'Leningen voor de plaatsing van zonnepanelen op schoolgebouwen' heeft hij opnieuw in een recurrent budget voor energieleningen ten belope van bijna 4 miljoen euro voorzien, dat is opgenomen in de AGION-begroting. Hij herinnert eraan dat de Vlaamse Regering een recordbedrag van ongeveer 3 miljard euro investeert in kwaliteitsvolle infrastructuur, want het is evident dat die nodig is voor kwaliteitsvol onderwijs.

2.1.2. *Luchtbeleidsplan 2030*

Onderwijskwaliteit gaat natuurlijk ook over de kwaliteit van de lucht in de klassen. Recent heeft de Vlaamse Regering het voorstel goedgekeurd om 11 miljoen euro in te zetten voor CO₂-meters. Een bevraging van AGODI, AHOVOKS en de onderwijsinspectie had al aangetoond dat bijna 90 procent van de scholen aan de slag is met CO₂-meting, maar voor de 'last miles' geeft de minister nu ook extra middelen.

Er is in principe genoeg budget voor een CO₂-meter in elk lokaal, verzekert hij. De overheid geeft per schijf van x aantal leerlingen een bedrag van 125 euro. Voor het gewoon basis- en secundair onderwijs is dat per 20 leerlingen, voor het buitengewoon basis- en secundair onderwijs per 10 leerlingen, voor de internaten en tehuizen per 15 internen, voor de IPO/MPIGO per 7 internen, voor het volwassenenonderwijs per 20 cursisten, en in het dko per 20 leerlingen.

Die middelen komen bovenop de 66 miljoen euro voor veiligheidsmaterialen die al werd uitgekeerd. De minister beklemtoont dat hij in zijn beleid vanaf het begin het belang van verluchten en ventileren heeft benadrukt. Alle aangereikte richtlijnen zijn gebundeld in het ventilatiekader 2.0, dat men kan consulteren op onderwijs.vlaanderen.be. Naast de concrete richtlijnen voor de onderwijsinstellingen, is daarin ook voorzien in een aanklappend beleid vanuit de onderwijsverstrekkers, zodat elke school op een correcte manier aan de slag gaat met de richtlijnen. Er is bewust niet gekozen voor verplichting en dwang en de controle die dat met zich zou meebrengen, maar voor een ondersteunende aanpak, waarmee men niettemin tot het genoemde percentage van 90 procent is geraakt, wat geen slecht cijfer is, zelfs niet vergeleken met sectoren waarin wel een verplichting werd ingevoerd, stipt de minister aan.

Daarnaast voert hij ook een beleid op langere termijn, waarvan hij enkele voorbeelden geeft. Bij nieuwbouw en ingrijpende energetische renovaties krijgen scholen 60 of 70 procent van het bedrag als subsidie voor de installatie van een gecontroleerd ventilatiesysteem, steeds verplicht vanuit de EPB regelgeving. Het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs heeft ook verschillende subsidieprocedures ten behoeve van de inrichtende machten voor ventilatiewerken. Alle goedgekeurde projecten worden momenteel gehonoreerd.

2.1.3. Actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie

De referentiepersonen radicalisering/polarisering werden binnen elke onderwijskoepel, het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs aangeduid om hun collega's te ondersteunen en als aanspreekpunt voor het Departement Onderwijs en Vorming. Daarnaast spelen de referentiepersonen leerplichtonderwijs ook een belangrijke rol bij het leiden van minderjarige teruggekeerden naar het onderwijs en de ondersteuning van scholen daarbij. Die manier van werken heeft een grote meerwaarde voor scholen, stelt de minister. De totale kostprijs bedraagt bijna 11 miljoen euro.

Met het project Connect wil de minister snel en efficiënt expertise inzetten in basisscholen waar een concentratie van jongeren met extreem risicogedrag is vastgesteld dat de draagkracht en de veerkracht van de school en het leerkrachtenteam aantast. Sinds afgelopen schooljaar focust hij met Connect op het basisonderwijs. In 2020-2021 was er sprake van 57 trajecten, ten opzichte van 40 in het jaar ervoor. De vraag vanuit het basisonderwijs is groot en stijgt nog elk jaar. Voor dit schooljaar hebben zich al 44 scholen gemeld, waarvan 40 in het gewoon basisonderwijs en 4 in het buitengewoon basisonderwijs. De minister zal de focus dan ook behouden.

Men mag zich niet vergissen, waarschuwt hij. Ook dit soort zeer gerichte maatregelen (Connect en referentiepersonen radicalisering), dragen bij tot de onderwijskwaliteit. Iedereen kan zich voorstellen hoe radicalisering en extreem risicogedrag van jongeren de kwaliteit van vorming in de weg staat. Radicalisering of risicogedrag is niet alleen een hindernis voor de jongeren zelf, maar kan ook een rem vormen voor de opleiding van klasgenoten, omdat de leraar buitenproportioneel veel aandacht moet geven aan die jongere. De leerkrachten wapenen met de nodige tools, komt de onderwijskwaliteit zeker ten goede.

2.1.4. Overkoepelende strategische doelstelling 1: De onderwijskwaliteit verhogen

OD 1.1 De taalkennis en taalvaardigheid Nederlands verhogen

Er werd een stand van zake gevraagd over taalverwerving en taalrijkdom Nederlands in de opleidingen kinderverzorger en de lerarenopleidingen, samen met de nascholing begrijpend lezen voor het basisonderwijs. De minister antwoordt dat de ommezwaai werd ingezet met de aanbevelingen van de Taalraad Begrijpend Lezen van de Taalunie, die vervolgens in Vlaanderen werden gehanteerd voor onder andere de vijf sleutels van de Vlor in een inspiratiegids voor een eigentijdse begrijpendlezendidactiek in het basisonderwijs. De minister vermeldt de prioritaire nascholing begrijpend lezen tijdens dit en vorig schooljaar, de trajecten lezen op school en taalstimulerende activiteiten buiten de schoolse tijd (beide eveneens dit en vorig schooljaar), en uiteraard de recent besliste investeringen in het kader van het Leesoffensief. Daarin worden vanaf volgend jaar acties opgestart, waarin wordt ingezet op zwakkere lezers en op niet-lezers in het leerplichtonderwijs.

Voor al die trajecten wordt steeds nauw samengewerkt met de lerarenopleidingen. Daarnaast zullen de nieuwe prioritaire nascholingen 'professionalisering van schoolteams rond taalintegratietrajecten', die gepland zijn voor 2022-2023 en 2023-2024, opnieuw inzetten op taal in de basisschool na de Koalatest. Er wordt hierbij gefocust op hoe men aan de slag kan gaan met de resultaten van de taal-screening. De minister geeft mee dat er gezorgd is voor een portfolio voor scholen. Ook op dit punt is onderwijskwaliteit het doel van het beleid, besluit de minister. Nederlands is immers het kader waarbinnen alle andere kennis wordt verworven, en daarom een essentiële pijler.

OD 1.2 Eindtermen scherp, duidelijk en uitdagend formuleren

De praktijkcommissie, die moet nagaan of de eindtermen die door de commissies zijn ontwikkeld, overeenkomen met de werkelijkheid, dat wil zeggen praktisch haalbaar zijn, is aan het werk. Zij buigt zich thans over die praktische haalbaarheid en bezorgt in juni 2022 een eindrapport aan de Vlaamse Regering. Dat is zo afgesproken in het plan van aanpak dat in juli werd meegedeeld aan de Vlaamse Regering.

De peilingen wiskunde en Nederlands op het einde van de eerste graad secundair onderwijs worden aan het einde van het huidige schooljaar afgenomen. De resultaten van die peilingen zijn voorzien voor eind volgend jaar.

Wanneer men start met de ontwikkeling van de nieuwe eindtermen in het basis-onderwijs, worden de resultaten van het peilingsonderzoek meegenomen, bevestigt de minister, naast andere bronnen als (inter)nationale curricula, erkende (inter)nationale referentiekaders, de 'state of the art' van het wetenschappelijk onderzoek en resultaten van internationale toetsen.

Het hoeft geen betoog dat meer ambitieuze onderwijsdoelen ook gericht zijn op meer onderwijskwaliteit. Zijn beleid is daarin ambitieus en legt de lat hoog, maar doet dat in overleg met de onderwijspartners. Eindtermen worden ontwikkeld en zullen altijd ontwikkeld worden in samenspraak met leerkrachten en koepels, verzekert de minister. De vorige eindtermen waren twintig jaar oud en verdienden een update. De minister pleit ervoor om er in de toekomst niet zoveel tijd tussen te laten voor de volgende actualisering. Een kortere termijn maakt volgens hem het debat minder scherp.

De minister deelt mee dat de werkzaamheden van de commissie voor de Canon van Vlaanderen lopen tot eind volgend jaar, waarna ook het onderwijs ermee aan de slag kan gaan. De Canon zoals die in Nederland bestaat, toont aan hoe mooi dat instrument kan zijn voor de kwaliteit van de lessen geschiedenis, literatuur en andere. Men stelt vast dat er spontaan vaak uit wordt geput.

Kunstkuur is decretaal verankerd in het decreet op het deeltijds kunstonderwijs en opgenomen in het uitvoeringbesluit betreffende de lokale samenwerkingsinitiatieven. De minister zet het volgend jaar dan ook voort. Hij bevestigt ook voor dit punt de ambitie van hoge kwaliteit.

OD 1.3 Kwaliteit opvolgen, onder meer via Vlaamse toetsen

De evaluatie van de eindtermen basisgeletterdheid van de eerste graad secundair onderwijs zal inderdaad breder gaan dan de geplande peilingen Nederlands en wiskunde volgend jaar. Het klopt dat binnen het peilingsonderzoek de focus op de vakken Nederlands en wiskunde ligt, en dus enkel op de eindtermen basisgeletterdheid voor die vakken. Het is belangrijk om betrouwbare resultaten te verkrijgen en tegelijk de toetstijd voor de leerlingen binnen de perken te houden. Daardoor is het niet mogelijk om alle eindtermen te bevragen in het kader van een peilingsonderzoek, en heeft hij ervoor gekozen om te focussen op een selectie van eindtermen voor Nederlands en wiskunde.

Er waren een aantal vragen bij het digitale platform voor de afname van de toetsen en de privacyaspecten. Bij de uitrol van de Vlaamse toetsen worden alle maatregelen genomen die nodig zijn om de gegevens te beschermen en erop toe te zien dat de privacy gerespecteerd wordt, legt de minister uit. Momenteel is men bezig met een overheidsopdracht om een geschikt IT-platform aan te duiden, waaraan zeer strikte vereisten opgelegd zullen worden. Ook alle andere partijen en

gebruikers die betrokken zijn bij de Vlaamse toetsen zullen enkel toegang krijgen tot die gegevens waartoe ze gemachtigd zijn.

Momenteel worden de nodige technische en juridische maatregelen concreet uitgewerkt. Voor de technische maatregelen wordt een beroep gedaan op al ontwikkelde standaarden voor toegangs- en gebruiksbeheer van de Vlaamse overheid (het principe van de 'single sign-on'). De juridische basis wordt geregeld in het ontwerp van decreet Vlaamse Toetsen, dat momenteel in voorbereiding is. Daarin wil de minister onder meer ook een regeling uitwerken die bepaalt wie welke resultaten mag inkijken.

Verder in dit verband wil de minister ook een inperking van het publiek gebruik van de data. Vanaf 2024 zullen alle scholen feedback ontvangen over de resultaten van hun leerlingen op de Vlaamse toetsen. Die schoolfeedback wordt niet openbaar gemaakt, om het opstellen van publieke schoolrankings te vermijden. Het is wel zijn bedoeling dat de resultaten op schoolniveau beschikbaar zijn voor wetenschappelijk onderzoek. Onder meer de onderzoekers van het universitair steunpunt zullen analyseren in hoeverre het onderwijsaanbod op school samenhangt met de resultaten op de Vlaamse toetsen.

Als men echt voor kwalitatief onderwijs wil gaan, kan men niet langer aanvaarden dat men slechts om de paar jaar data krijgt over de evolutie van de kwaliteit, en daarvoor bovendien afhankelijk is van internationaal onderzoek. Door de Vlaamse toetsen wordt een spiegel voorgehouden en kan men rekening houden met de Vlaamse onderwijscontext. Bovendien kan men op die manier veel sneller ingrijpen bij dalende leerlingenprestaties. De minister denkt zelfs dat de spiegel en de toetsen een noodzakelijke voorwaarde vormen om werk te maken van kwaliteitsverbetering.

OD 1.4: Ondersteuning en externe kwaliteitscontrole van scholen versterken

Naast adviseurs beschikken de pedagogische begeleidingsdiensten op dit moment over meer dan 150 voltijdse betrekkingen van gedetacheerde personeelsleden. Aan de pedagogische begeleidingsdiensten zijn, in de context van het lerarentekort en de audit, verschillende scenario's gepresenteerd over de aard en impact van de besparingen. Met het oog op gedragenheid en de inschatting op de impact van de begeleiding, werd op vraag van de pedagogische begeleidingsdiensten gekozen voor het scenario waarin de besparingen worden gerealiseerd via de verlopen met bijzondere opdracht. Dat betekent dat er op het einde van de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 een einde zal komen aan de detacheringsovereenkomst van een aantal personeelsleden, wat betekent dat zij zullen terugkeren naar de onderwijsinstelling waaruit zij gedetacheerd werden. Op die manier wordt ook een bijdrage geleverd aan de aanpak van het lerarentekort, merkt de minister op.

De conceptnota over de erkenning van scholen moet vooral nagaan hoe de voorwaarde van respect voor de grondrechten het best wordt geoperationaliseerd. Uiteraard zal de onderwijsinspectie een cruciale rol blijven spelen bij de erkenning van scholen.

Al de genoemde maatregelen komen de onderwijskwaliteit vanzelfsprekend ten goede. Efficiënte pedagogische begeleidingsdiensten met een duidelijke opdracht (namelijk ondersteunen op de klasvloer) en een duidelijke visie, dragen bij tot een kwaliteitsvol onderwijs, waarbij wordt ingespeeld op de vragen en noden van scholen. Men moet keuzes durven maken en daarom wordt hun gevraagd om in te zetten daar waar de nood het hoogst is, namelijk op de klasvloer.

OD 1.6 Scholen als pedagogische eenheid versterken

In dit kader werd gevraagd naar de timing van de initiatieven met betrekking tot de internaten. Minister Wouter Beke en hijzelf zijn volop aan de slag om hun gezamenlijke conceptnota, die goedgekeurd is in juli, uit te werken. Na veel discussie is men eruit geraakt en kan eindelijk gezorgd worden voor een rechtvaardige financiering. Op dit moment is men volop in overleg met het veld. Het is en blijft de ambitie om beide conceptnota's nog binnen de huidige legislatuur om te zetten in realiteit. De minister wijst daarbij nogmaals op het praktische probleem van de aparte statuten, procedures en financiering.

Ook de beoogde schaalvergroting mag men gerust zien als een inzet op kwaliteit. Nu zijn er meerdere heel kleine internaten en daarom wil men inzetten op schaalvergroting, met als doel de verhoging van de kwaliteit van de dienstverlening. Een fusie van twee of meer internaten staat echter niet in de weg dat een toekomstig onderwijsinternaat zich in kleinere vestigingsplaatsen kan organiseren. Die keuze ligt bij het bestuur. Van een link met de schaalvergroting van scholen, is momenteel geen sprake, verklaart de minister.

OD 1.7 De kwaliteit van het basisonderwijs versterken

De minister wil stapsgewijs de noden in het basisonderwijs, inclusief het kleuteronderwijs, lenigen. Er werd al gezorgd voor de gelijktrekking van de financiering van het kleuteronderwijs met die van het lager onderwijs, wat in 2020 alvast geresulteerd heeft in 71 miljoen euro extra voor de kleuterscholen. Met die recurrente middelen werd een historische ongelijkheid tussen het kleuter- en het lager onderwijs aangepakt. De middelen kunnen door de scholen ook aangewend worden voor kinderverzorgers. Daarbovenop namen vanaf 1 september 2021 de uren voor kinderverzorging in het gewoon kleuteronderwijs toe met ongeveer 550 nieuwe vte. Dat is een substantiële investering in de uren kinderverzorging, benadrukt de minister.

Voor dit schooljaar zijn er voor het gewoon basisonderwijs in het totaal 38.633 uren kinderverzorger toegekend. Daarvan waren er op 19 november 38.532 uren aangewend, of 99,74 procent. Die data zijn gebaseerd op de personeelszendingen die AGODI ontving tot en met 19 november 2021. De uren worden wel degelijk ingevuld, besluit de minister.

Hij investeert volgend jaar ook 23 miljoen euro voor beleidsondersteuning in de basisscholen. Het gaat om middelen voor personeelsleden. Die middelen worden gebruikt om de puntenenveloppe voor administratieve en beleidsondersteuning te verhogen. De scholen ontvangen daarvoor vanaf januari extra punten en er wordt vanaf dan een ambt van beleidsondersteuner gecreëerd. Hoe de beleidsondersteuning binnen de school concreet vorm krijgt, behoort tot de autonomie van het schoolbestuur.

Daarnaast kent de minister in het schooljaar 2021-2022 nog een extra werkingsbudget van 7,692 miljoen euro toe aan scholen voor basisonderwijs. Die extra middelen moeten eveneens worden aangewend voor beleidsondersteuning of administratieve ondersteuning. Zij worden toegekend om de periode tot 1 januari 2022 te overbruggen en kunnen aangewend worden tijdens dit schooljaar. Ook die middelen dienen voor personeelsinzet gebruikt te worden.

Investeren in kinderverzorgers en beleidsondersteuners, is investeren in de kwaliteit van het kleuter- en lager onderwijs. Zij kunnen de kleuterjuffen en -onderwijzers of de directies fantastisch ondersteunen, zodat die zich kunnen focussen op hun kerntaken: lesgeven en de school runnen.

OD 1.8 De kwaliteit van de uitstroom van het secundair onderwijs versterken

De minister beantwoordt eerst de vragen met betrekking tot duaal leren. De inkanteling van leren en werken is dit schooljaar van start gegaan. Centra werd gevraagd om actief na te denken over het huidige aanbod en door te geven welke opleidingen men wenst te concorderen naar duale structuuronderdelen. Vanaf volgend schooljaar wordt die concordantie vertaald in het opleidingsaanbod op niveau van de tweede graad. Centra hebben op dit moment ook een goed zicht op wat er met het bestaande opleidingsaanbod zal gebeuren en op het bijhorende tijdspad. Vorig schooljaar werd al een aparte webpagina opgemaakt met info.

Duaal leren is een aangewezen leerweg voor leerlingen die over voldoende competenties beschikken om te leren op een werkplek. Leerlingen die daar nog niet over beschikken, zullen via een individuele aanpak in de aanlooffase gericht worden begeleid, met het oog op een latere instap in duaal leren. Die individuele aanpak laat toe in te spelen op de noden en behoeften van leerlingen, en duurt zo lang als nodig, maar zo kort als mogelijk, in het belang van de leerling. Inschrijven in deze aanlooffase is mogelijk voor een brede groep leerlingen. De klassenraad zorgt voor de screening.

Het opzet van de aanlooffase is een doorstroom naar een vervolgtraject, en niet het kwalificeren. Toch is ook kwalificeren mogelijk binnen de aanlooffase. Vandaag is er al voorzien in diverse kwalificaties. Het Transitiedecreet zal de kwalificatiemogelijkheden nog beter definiëren. De minister onderschrijft dat leerlingen die in de aanlooffase blijven, ook al is dat niet de ambitie, tot enige kwalificatie moeten komen waarmee men terecht kan op de arbeidsmarkt. Met het voorgaande heeft hij getoond dat ook in het duaal leren en het stelsel van leren en werken bijgedragen wordt aan een kwaliteitsvolle opleiding voor deze doelgroep van jongeren.

In leren en werken is het aantal uur dat een leerling op een werkplek doorbrengt, geformuleerd als een minimum van 13 uur. Daarnaast moet er in leren en werken 15 of 16 uur les gegeven worden in het centrum. Dat is decretaal vastgelegd en daar kan dus niet van afgeweken worden. In duaal leren is er meer flexibiliteit wat betreft het aantal uren les op het centrum. Daar is immers geen aantal uren vastgelegd dat op het centrum aangeboden moet worden, en kunnen er dus meer uren op de werkplek worden gepresteerd.

OD 1.9 Het levenslang en levensbreed leren versterken

Er waren enkele bezorgdheden over de impact van corona op de financiering van de CVO's. De minister heeft aan zijn administratie gevraagd een aanpassing van de regelgeving uit te werken waarbij de begrote middelen in het volwassenenonderwijs de volgende twee schooljaren blijvend geïnvesteerd worden. Op die manier wordt verhinderd dat de corona-impact ook de komende jaren nog blijft doorwerken op het volwassenenonderwijs. Daarnaast zal er ook een verduidelijking opgenomen worden over de groeicijfer bij de CVO's, zodat zij voortaan voor het niet-NT2-aanbod maximaal van de voorziene groei tot 0,8 procent kunnen genieten.

OD 1.10 Een sterke en moderne dienstverlening aan onderwijsinstellingen en lerenden realiseren

Er werd gevraagd naar de samenwerking met de lokale besturen inzake het delen van data en informatie. De minister kan alvast meegeven dat de administratie de informatienoden van verschillende partners, zoals de lokale besturen of onderzoekers, zo gestructureerd en gecoördineerd mogelijk beantwoordt, en dat in overleg. Daartoe werden een aantal instrumenten ontwikkeld, die ook ter beschikking staan van lokale besturen en onderzoekers, zoals een datawarehouse en een dataloop. Daarin kunnen lokale besturen zelf filteren op data en vergelijken met andere

Vlaamse gemeenten of het Vlaamse gemiddelde. Uiteraard kunnen die data ook gebruikt worden voor wetenschappelijk onderzoek. De administratie werkt ook veelvuldig mee aan vragen naar datasets op maat voor wetenschappelijk onderzoek. Ook die samenwerking met lokale besturen en wetenschappelijk onderzoek, is belangrijk voor de kwaliteit van het onderwijs, beklemtoont de minister eens te meer.

OD 1.11 Proactief mee vorm geven aan Europees en internationaal beleid

Het nieuwe beurzenprogramma voor topstudenten is ontwikkeld op initiatief van de minister-president en lag oorspronkelijk dan ook buiten de internationaliseringsstrategie van Onderwijs. Het is wel de bedoeling om bij de verdere uitwerking ervan te kijken hoe dat beurzenprogramma geïntegreerd kan worden.

OD 1.12 Kwaliteitsvol en breed over beleid communiceren

De minister gaat heel kort in op de evaluatie van de website van onderwijs.vlaanderen. De evaluatie gebeurt om de doelgroepen zo maximaal en gebruiksvriendelijk mogelijk te kunnen bedienen. De administratie bekijkt dan ook de mogelijkheden op de markt om de website steeds te optimaliseren naar gebruiksgemak en inhoud.

OD 1.13 Door in te zetten op kwalitatieve digitalisering en ICT het Vlaamse onderwijs moderniseren

De minister zet, samen met minister Hilde Crevits, nog sterker in op STEM. Met de opmerkingen en suggesties uit de adviezen van de Vlor en het STEM-platform wordt aan de slag gegaan in het vervolgtraject van de STEM-agenda 2030. Elke partner, zowel uit de overheid als derden, dient voor wat STEM betreft, vooral ook interne keuzes te maken waarop kan worden ingezet. Zo zal er vanuit Onderwijs ook in 2022 verder geïnvesteerd worden in de ondersteuning van de STEM-didactiek voor het basis- en het secundair onderwijs.

Ook de verdere ontwikkeling en uitrol van de STEM-eindtermen zal onverminderd aandacht krijgen. Het is van belang dat alle investeringen (financieel, dan wel qua mankracht en/of inhoud) zo goed mogelijk op elkaar aansluiten en dus elkaar versterken. Ook daar wil de minister maximaal inzetten op kwaliteit. De belangrijkste beleidsreactie op de commentaar vanuit diverse adviesraden is dan ook om intenser samen te werken.

Er werden ook enkele bezorgdheden geformuleerd over de VOI.CE-app van de onderwijsinspectie. De minister verzekert dat men daarover in gesprek is met de sociale partners. Er zijn nog wel een aantal vragen en bezorgdheden. Zo wordt die app door sommigen gezien als een kliklijn, waarop men klachten kan indienen voor zijn school, maar dat is vanzelfsprekend niet de bedoeling, benadrukt de minister. Men gaat werken met gesloten vragen, enkel in het kader van een doorlichting. Op dit moment gebeurt dergelijke bevraging ook al op papier. Er wordt dus een bestaande procedure gedigitaliseerd. De data zijn bovendien goed afgeschermd en worden op een geaggregeerd niveau verwerkt. Dat spreekt voor zich. Maar zoals gezegd, blijft men in gesprek met de sociale partners en zal bijgevoegd worden waar nodig. Wel is het belangrijk zo veel mogelijk mensen te betrekken bij een doorlichting met het oog op informatie die nuttig is voor zowel de inspectie als de scholen zelf.

Er waren ook vragen over de websites oefen.be en KlasCement. De minister verduidelijkt zijn plannen. KlasCement vernieuwt de onderliggende technologie, de mogelijkheden en het design van oefen.be en WAI-NOT samen met het onderwijsveld. KlasCement plant geen nieuwe uitbreidingen, maar zet verder in op het

verhogen van de vindbaarheid van leermiddelen voor specifieke doelgroepen of over actuele thema's. De dataoptimalisatie voor het dko werd afgerond en KlasCement inspireert sindsdien het dko via een wekelijkse nieuwsbrief. Verkenkende gesprekken met de CBE's zijn gestart in 2021.

Er waren ook vragen over het Future Classroom Lab, dat een initiatief is van European Schoolnet. Ook de FCL-ambassadeurs worden door hen aangestuurd. Sinds 2015 wordt het FCL-ambassadeurschap opgenomen door een leerkracht, die daarvoor een vergoeding krijgt. Jaarlijks wordt een actieplan opgesteld. Voor de toekomst wordt nagegaan of het FCL-ambassadeurschap kan worden opgenomen binnen het kenniscentrum Digisprong.

De taken van de FCL-ambassadeur zijn in grote lijnen als volgt: didactiek en concepten uitdragen, nagaan wat de mogelijk interessante elementen zijn van diverse Europese projecten voor Vlaamse scholen, het vormingsluik van FCL promoten en het organiseren van activiteiten voor Vlaamse stakeholders in het Future Classroom Lab.

2.1.5. Overkoepelende strategische doelstelling 2: Kwaliteitsvolle onderwijs-professionals motiveren voor en houden in het onderwijs

OD 2.1 Het lerarentekort aanpakken door de aantrekkelijkheid en status van het lerarenberoep te verhogen

De minister bevestigt dat hij effectief in gesprek is met de sociale partners over zijn voorstellen inzake het lerarentekort. Hij heeft diverse voorstellen afgetoetst met hen onder de waterlijn. Ondertussen heeft hij een hele batterij aan voorstellen klaar, verzekert hij, die hij in eerste instantie wil bespreken met de Vlaamse Regering. Hij hoopt op snel resultaat.

Over het lerarentekort is er al heel wat onderzoek gedaan, rechtstreeks en onrechtstreeks, ook naar de aantrekkelijkheid van het beroep en naar factoren die een rol spelen om leraar te worden, in het onderwijs te stappen en te blijven. Die onderzoeken leren dat onder meer voldoende jobzekerheid en de ondersteuning van beginnende leraren belangrijk zijn. Die bevindingen zijn alvast vertaald in het beleid, waarbij de minister het lerarenplatform vernoemt, dat voor jobzekerheid moet zorgen in het basisonderwijs, en de hervorming van de vaste benoeming en de middelen voor aanvangsbegeleiding.

Men staat voor een brede uitdaging, stelt de minister. Het gaat niet enkel over het zoeken naar aanpassingen in de werkcondities of de opleiding, maar om het waarderen van het beroep van leraren, zodat leraren met goesting en heel veel expertise voor het onderwijs kiezen. Zij verdienen meer respect, en daartoe moeten hun verantwoordelijkheid en autonomie erkend worden. De minister geeft als voorbeelden het oordeel van de klassenraad en de uitsluiting van leerlingen. Zij verdienen – ook juridisch – ondersteuning op die vlakken, ook wanneer hun beslissingen worden aangevochten door derden, bijvoorbeeld ouders.

De minister herinnert eraan dat aanvangsbegeleiding sinds 1 september 2019 een recht en een plicht is voor elk personeelslid dat tijdelijk aangesteld is voor bepaalde duur. Dat blijft zo. De cao verhoogt de al bestaande middelen voor aanvangsbegeleiding. De inhoud en vorm van de aanvangsbegeleiding en de wijze waarop die feitelijk in en door de school, het schoolbestuur of de scholengemeenschap wordt georganiseerd en uitgebouwd, behoort tot de bevoegdheid en verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Over afspraken daarover wordt onderhandeld in het lokaal onderhandelingscomité. Zij krijgen op schoolniveau dan een vertaling in het professionaliseringsplan, het vroegere nascholingsplan.

De coaching en begeleiding van het personeelslid tijdens het traject kunnen worden verzorgd door een of meer personeelsleden die in de school of scholengemeenschap met deze opdracht worden belast. De afspraken worden vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst tussen het personeelslid en de eerste evaluator. Als er in de loop van het traject van aanvangsbegeleiding nieuwe afspraken worden gemaakt, wordt de schriftelijke overeenkomst aangepast. Dat gebeurt steeds in onderling overleg tussen het personeelslid en de eerste evaluator.

Het sluitstuk van het traject van opvolging en coaching tijdens de beginperiode van de loopbaan is een beoordeling van het tijdelijke personeelslid. Die beoordeling moet toegekend zijn uiterlijk op 30 juni van het schooljaar waarin het personeelslid in de instelling of instellingen waar het heeft gepresteerd het vereiste aantal dagen dienstanciënniteit heeft verworven dat nodig is om zich kandidaat te kunnen stellen voor het recht op TADD.

De minister denkt dat het klopt dat de praktijkschok voor jonge leerkrachten te groot is. Daarom wil hij focussen op de basiscompetenties van afstuderende leerkrachten en die grondig onder de loep nemen. Er wordt bekeken in welke mate de huidige basiscompetenties toereikend zijn en voldoende afgestemd op de onderwijsrealiteit, en of er bepaalde competenties zijn die meer gewicht moeten krijgen in de lerarenopleidingen. Doel is een betere afstemming met de onderwijspraktijk. Verder wil hij inzetten op het versterken van de samenwerking tussen de lerarenopleidingen en het werkveld, onder meer door de bachelor- en masterproeven in de lerarenopleidingen praktijkgericht te maken, en door het (deels of tijdelijk) aanstellen van een leraar in een lerarenopleiding of een lerarenopleider in het leerplichtonderwijs gemakkelijker te maken.

De coronacrisis heeft meer dan ooit aangetoond dat leraren essentieel zijn in de maatschappij en iedere dag een uitdaging aangaan. Dat sentiment moet op lange termijn verankerd worden en daar zal de communicatiestrategie in het kader van het lerarentekort toe bijdragen. De maatschappelijke relevantie van het lerarenberoep wordt vooropgesteld in een nieuwe campagne. De focus ligt op het brede publiek maar ook op de vereenvoudiging van de weg naar het lerarenberoep, voor zowel zijinstromers als nieuwkomers. Bij die zijinstromers geeft de minister informatie over het pedagogisch bekwaamheidsbewijs als voorbeeld. Aan een lerarenloket kan iemand vernemen wat voor hem de meest aangewezen weg is. De minister benadrukt dat de campagne geen 'one shot' wordt als vele andere, maar inspeelt op drempels en hefbomen van doelgroepen.

Ook het rapport van de Commissie Beter Onderwijs bevat diverse interessante invalshoeken, niet het minst voor het lerarenberoep. Het sterke punt van het rapport is de focus op leerlingen en leerkrachten, en dat die kern vervolgens vanuit diverse oogpunten wordt bekeken. De minister heeft begrepen dat de commissie het rapport nog bespreekt met Philip Brinckman en leden van de Commissie Beter Onderwijs. Dat is een goed startmoment voor verdere dialoog.

Om de erkenning van de anciënniteit van zijinstromers te stroomlijnen, is sinds vorig jaar een nieuw aanvraagformulier in gebruik. De snelheid van afhandeling wordt soms vertraagd doordat bijkomende informatie moet worden opgevraagd. Het beleid houdt de vinger aan de pols en stuurt bij waar nodig, verzekert de minister, die de noodzaak van een versoepeling van de procedure bijtreedt.

In dit verband noteerde hij ook het voorstel om niet langer te werken met knelpuntvakken, maar om de regeling uit te breiden naar alle vakken. Daar wil hij realistisch in zijn. Niet alleen is er een budgettaire component, maar vooral is het de bedoeling om kandidaten naar de knelpuntvakken te leiden. Er zijn immers ook vakken waarvoor voldoende kandidaten zijn.

Binnen de beleidsimpuls loopbaan leraar heeft de minister op kruissnelheid in 2024 in iets meer dan 17 miljoen euro voorzien. In 2022 bedraagt het budget 9,3 miljoen euro. Het budget loopt dus op en de middelen zijn ingeschreven op de provisie van AGODI, maar worden in functie van de reële invulling verdeeld naar de respectievelijke loonartikelen van basis- en secundair onderwijs. De reële invulling was op het moment van de begrotingsopmaak 4 miljoen euro; in 2021 is zij 2,3 miljoen euro.

Het beleid ondersteunt ook de directeurs. Vanaf 1 januari 2022 krijgen de directeurs een loonsverhoging die overeenkomt met een loonspanning van 28 procent ten opzichte van de leraren waaraan zij leidinggeven. Vanaf 1 januari 2023 krijgen de directeurs een loonsverhoging die overeenkomt met een loonspanning van 31 procent ten opzichte van de leraren waaraan zij leidinggeven. Dat heeft alleen betrekking op directeurs, zij het op alle onderwijsniveaus, maar niet op de adjunct-directeurs.

Over de diversiteit in het lerarenkorps kan de minister meedelen dat de nulmeting van start is gegaan. Tegelijk blijft hij benadrukken dat men het gesprek met scholen, die uiteindelijk de werkgevers zijn en instaan voor het personeelsbeleid, moet blijven voeren.

Tot slot in dit verband hoeft het geen betoog dat ook het voorgaande deel uitmaakt van de ambitie op het vlak van onderwijskwaliteit.

OD 2.2 Nascholing en professionalisering van leraren en directies dichter bij de onderwijspraktijk brengen

Het klopt dat de minister over de meelooptrajecten voor directeurs een keuze heeft moeten maken, die men evenwel in het licht moet zien van de pas genoemde loonsverhoging. Die leek hem het meest doeltreffend om de job van directeur aantrekkelijker te maken. Daartoe is een wezenlijk verschil nodig bij de overstap van een functie van leerkracht naar die van directeur. Het gaat daarbij niet alleen om het pecuniaire op zich maar ook om de waardering die daaruit blijkt, beklemtoont hij. De meelooptrajecten doven dus uit, maar er wordt wel bijkomend ingezet op ondersteuning van directeurs basisonderwijs door middelen beleidsondersteuning toe te kennen. Daarnaast wordt samengewerkt met de sociale partners aan een competentieprofiel voor schoolleiders dat als basis kan dienen voor werving, opleiding en professionalisering.

Hij wil ook bij de leermeesters levensbeschouwelijke vakken inzetten op voldoende kwaliteit. Er zijn verschillende gremia waarin de inspecteurs-adviseurs levensbeschouwelijke vakken in overleg treden met de onderwijsadministratie, de onderwijsinspectie en de onderwijsverstrekkers. Die overlegfora zijn het ideale platform om kwesties met betrekking tot professionalisering te bespreken met alle betrokkenen. Bij wijze van voorbeeld verwijst de minister naar het professionaliseringsinitiatief rond de taalcompetente leraar. Die is op die fora getoetst en gunstig onthaald. Momenteel wordt bekeken hoe het zo snel mogelijk kan worden uitgerold.

Daarop licht de minister de situatie met betrekking tot de bekwaamheidsbewijzen voor de leermeesters en leerkrachten islam toe. Tot voor kort waren er geen vereiste bekwaamheidsbewijzen bepaald voor islamleerkrachten in het basisonderwijs. De leerkrachten konden daar dus niet onder een vereist bekwaamheidsbewijs aangesteld worden, tenzij zij die verkregen hadden bij een overgangsmaatregel in 2001.

Sinds 1 september 2018 wordt voorzien in een organiek vereist bekwaamheidsbewijs voor de leermeester islamitische godsdienst, aangezien er ook opleidingen

georganiseerd worden die specifiek gericht zijn op het onderwijzen van islam in het lager onderwijs. Vanaf 1 september 2018 is het daarmee verplicht voor nieuwe personeelsleden om minimum een bachelordiploma voor te leggen alvorens zij les kunnen geven in het lager onderwijs. Het is dus niet langer voldoende om over een diploma secundair onderwijs te beschikken. Om les te mogen geven in het secundair onderwijs moet men over een bachelor- of masterdiploma beschikken, met een bewijs van pedagogische bekwaamheid en een inhoudelijke bijscholing.

Daarmee wordt het mogelijk om in alle onderwijsvormen en graden ook een personeelslid met een vereist bekwaamheidsbewijs aan te stellen. Uiteraard moeten die personeelsleden ook altijd over een voordracht beschikken.

Wat betreft de lesmaterialen zijn er al langer initiatieven om de kwaliteit te verbeteren, in samenwerking met de Moslimexecutieve. Er is daarvoor een adviseur toegevoegd aan het korps van inspecteurs-adviseurs. Dat werk gaat gepaard met een update van de leerplannen. De engagementsverklaring tussen de overheid en de executieve is een instrument om binnen de grenzen van wat de Grondwet toelaat te komen tot afspraken over het onderwijs in levensbeschouwelijke vakken. De situatie met betrekking tot de executieve heeft uiteraard ook een weerslag op onderwijs. De contacten staan momenteel on hold. De verdere evolutie en of er schoon schip kan worden gemaakt, valt af te wachten.

De minister spreekt tegen dat er in de BBT enkel gefocust zou worden op educatieve bacheloropleidingen als het gaat over de lerarenopleidingen. De educatieve graduaats- en masteropleidingen bestaan pas sinds 2019 en doorlopen op dit moment nog een accreditatieprocedure die hun kwaliteit vaststelt. Dat neemt uiteraard niet weg dat als er initiatieven of maatregelen genomen worden die alle lerarenopleidingen ten goede komen, die breed toegepast zullen worden.

Er zijn al heel wat initiatieven om datageletterdheid bij schoolteams te versterken, stipt de minister aan. Vanaf 2023 zullen de pedagogische begeleidingsdiensten met dat oogmerk extra middelen krijgen, dus voor begeleidingen inzake datageletterdheid. De pedagogische begeleidingsdiensten kiezen de doelgroep waarvoor ze de middelen inzetten. Zoals bij elke begeleiding moeten de noden van de schoolteams zelf de cruciale leidraad vormen.

2.1.6. Overkoepelende strategische doelstelling 3: Juiste begeleiding op de juiste plaats voor lerenden realiseren

OD 3.1 Een pragmatisch en realistisch begeleidingsdecreet invoeren

In de conceptnota decreet Leersteun is ingeschreven dat het decreet Leersteun meer maatschappelijke inclusie beoogt. Daarmee wordt bedoeld dat men leerlingen in het gewoon onderwijs wil houden door de kwaliteit van het onderwijs in de focus te plaatsen. Men wil scholen voor gewoon onderwijs versterken om een doeltreffend beleid inzake leerlingenbegeleiding te realiseren. Dat moet vermijden dat ouders hun toevlucht moeten zoeken in buitenschoolse hulpverlening of schaduwonderwijs. Net daarom wil de minister bijkomend investeren in het versterken van de brede basiszorg en de verhoogde zorg in scholen voor gewoon onderwijs.

Via de leersteuncentra wil men, vanaf de fase van uitbreiding van zorg, kwaliteitsvolle leersteun voorzien voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon onderwijs.

In het beleid leersteun wordt gekozen voor een versterking van de kwaliteit van het buitengewoon onderwijs, opdat deze scholen onderwijs op maat kunnen aanbieden met een focus op leerwinst en ontwikkeling. De minister is voorstander van

de opwaardering van het buitengewoon onderwijs, dat voor specifieke gevallen nog altijd in de meest adequate vorm van begeleiding en vorming voorziet. Er wordt aan de pedagogische begeleidingsdiensten en de CLB's gevraagd om de scholen te ondersteunen en aandacht te geven aan scholen die achterblijven. Doel is om de handicapspecifieke expertise uit het buitengewoon onderwijs optimaal te benutten door de samenwerking met scholen voor gewoon onderwijs te optimaliseren; en de mogelijkheid van wederzijdse migratie te versterken, dus ook de terugkeer van leerlingen van buitengewoon naar gewoon onderwijs.

Momenteel loopt een project voor zeer makkelijk lerenden, hoogbegaafden en uitzonderlijk hoogbegaafden. Het tweede projectjaar, waarin de voorbeeldscholen of ankerscholen inzetten op lerende netwerken met per ankerschool een 20-tal scholen, is net van start gegaan. Men gaat opvolgen hoe die fase verloopt en tot welke beslissingen dat aanleiding moet geven voor het schooljaar 2022-2023. De minister heeft daarover nog geen beslissingen genomen, maar verwacht vanuit het project aanbevelingen over de mogelijke uitrol op nog grotere schaal. Het budget van 500.000 euro waarmee het project nu gefinancierd wordt, is structureel ingeschreven in de begroting. Zoals gezegd is het delen van kennis een belangrijke doelstelling van het project. Zo wordt er gewerkt aan een inventaris van de beschreven voorbeeldpraktijken en het online delen van informatie en materialen.

Er werd ook aandacht gevraagd voor de terminologie. Welnu, de notie 'cognitief sterk functionerende leerlingen' werd vanuit het project zelf naar voor geschoven. Ook Prodia gebruikt die terminologie. De specifieke noden van (uitzonderlijk) hoogbegaafde leerlingen worden daarbij niet uit het oog verloren, verzekert de minister.

Over het leerlingenvervoer zegt de minister dat een werkgroep, bestaande uit de kabinetten Welzijn, Binnenlands Bestuur, Onderwijs, Mobiliteit en Openbare Werken en hun administraties, voorstellen uitwerkt op korte, middellange en lange termijn tegen het voorjaar van 2022. De werkgroep neemt mee wat blijkt te werken in de proefprojecten. De werkgroep wordt bijgestaan door een stakeholders-overleg en een denktank. Vanzelfsprekend is ook een rol voor de lokale besturen aangewezen.

Wat het buitengewoon kleuteronderwijs betreft, ziet men globaal genomen inderdaad een stijging, maar is de evolutie per type verschillend. Vooral in type 9 is er een sterke stijging.

OD 3.2 Effectieve en efficiënte leerlingenbegeleiding realiseren

Over de middelen voor de Bijsprong geeft de minister de cijfers op 15 november 2021. In totaal is ongeveer 38.000 uur toegekend, waarvan er 36.500 zijn aangewend, wat goed is voor net geen 96 procent. In het buitengewoon secundair onderwijs is dat het laagst met 82 procent, in het gewoon basis- en secundair onderwijs haalt men respectievelijk 95 en 97 procent. Op de vraag of er een significant verschil was tussen scholen met een hogere en een lagere OKI-score, antwoordt de minister ontkennend.

Ook dit jaar zijn de zomerscholen vormgegeven en uitgerold door zijn administratie en die van minister Bart Somers, waarbij zowel voor scholen als voor lokale besturen de mogelijkheid werd gecreëerd het initiatief te nemen. Lokale besturen kregen extra middelen voor het opnemen van een coördinerende regierol op hun grondgebied. Dat heeft goed gewerkt. De administraties hebben ook elk via hun participatieorganen naar input en reflectie gevraagd. Die ervaringen worden meegenomen in het uitwerken van een decreet om de zomerscholen te verankeren.

Er wordt geprobeerd om de zomerscholen steeds te begeleiden met het nodige onderzoek. Moeilijkheid is dat niemand heeft ingeschreven op de oproep. De betrokken administraties (Onderwijs en Vorming en Binnenlands Bestuur) hebben dan zelf een niet-wetenschappelijke bevraging uitgevoerd bij de coördinatoren, die 80 vragenlijsten invulden op 190 zomerscholen. Daarnaast heeft ook Schoolmakers vanuit de begeleiding van de zomerscholen een focusgesprek georganiseerd met zomerschoolcoördinatoren. De resultaten van zowel de bevraging als het focusgesprek zijn bedoeld om de decretale verankering en het kader voor de toekomst voor te bereiden.

De minister had gehoopt dat de extra middelen voor de CLB's gebruikt zouden kunnen worden om hun reguliere taken te versterken. De afgelopen weken stelt hij echter vast dat ze toch weer opnieuw vol aan de bak moeten in de contactopsporing. De minister is echter duidelijk: het is geen probleem als de extra middelen nu daar prioritair voor worden ingezet. Indien noodzakelijk in de context kunnen CLB's tijdelijk prioriteiten stellen en schuiven met hun reguliere opdrachten. Hij houdt de vinger aan de pols met de vertegenwoordigers van de netten en ziet hen wekelijks.

OD 3.3 We streven naar een veilige en gezonde leer- en werkomgeving

Weerbaarheid verhogen en werken aan veerkracht is verbonden aan verschillende dossiers die nu al in het lager en secundair onderwijs worden ondersteund. Het thema kan daar immers niet los van gezien worden. Het komt onder meer ter sprake in: de Vlaamse week tegen pesten, de Confixers van de Vlaamse Scholierenkoepel, CLBch@t, en de Rode Neuzen. Het komt ook terug in dossiers waar hij samen met andere ministers aan werkt, zoals de aanpak van seksueel geweld en suicidepreventie.

Minister Wouter Beke voorziet ook in ondersteuning voor het Vlaams Instituut Gezond Leven om te werken aan pakketten ter ondersteuning van scholen in het verlengde van de geluksdriehoek, waarover meer op www.gezondleven.be/settings/gezonde-school/mentaal-welbevinden-op-school. Het thema weerbaarheid en veerkracht komt daarin aan bod. Het pakket voor het lager onderwijs werd onlangs gelanceerd, dat voor het secundair onderwijs volgt in 2022.

2.1.7. Overkoepelende strategische doelstelling 4. Het capaciteitstekort aanpakken en investeren in schoolinfrastructuur

OD 4.1 Investeren in uitbreidingen om de capaciteitstekorten aan te pakken

Het onderzoek van de capaciteitsmonitor liep deze week af, geeft de minister mee. Hij verwacht het eindrapport ten laatste midden december van de administratie te ontvangen. Nadien zal hij het rapport bestuderen en op basis van de resultaten van de capaciteitsmonitor een voorstel tot verdeling van de 180 miljoen euro capaciteitsmiddelen voor de periode 2022-2024 uitwerken. In het voorjaar van 2022 zal de Vlaamse Regering over die verdeling beslissen.

Het Departement Onderwijs en Vorming brengt vervolgens de centrale diensten van de onderwijsverstrekkers, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Vlaamse gemeenten waar scholen in aanmerking komen voor betreffende capaciteitsmiddelen op de hoogte van de beslissing van de Vlaamse Regering en voorziet in een toelichting bij het daaropvolgende selectietraject.

OD 4.2 Inschrijvingsrecht herzien om maximale keuzevrijheid te garanderen

Met betrekking tot het inschrijvingsrecht was er een vraag over de in het regeerakkoord afgesproken principes over gelijke kansen bij de inschrijving, de

aanmeldingssystemen en het inschrijvingsrecht in het buitengewoon onderwijs. De ontwerpen van decreet die het Inschrijvingsdecreet wijzigen, werden een eerste keer principieel goedgekeurd in de zomer. De minister streeft ernaar om het dossier nog dit kalenderjaar terug op de Vlaamse Regering te krijgen, zodat de ontwerpen van decreet begin 2022 kunnen worden overgemaakt aan het parlement. De voorziene ingangsdatum is 1 september 2022 met het oog op de inschrijvingen voor het schooljaar 2023-2024.

AGODI publiceerde op 14 januari 2021 de selectieleidraad over de aanbestedingsprocedure voor de ontwikkeling van een aanmeldingssysteem, dat ter beschikking wordt gesteld van initiatiefnemers van een aanmeldingsprocedure. Inmiddels werd het bestek gepubliceerd. Het beschikbare budget is 961.000 euro.

Momenteel bepaalt de regelgeving dat het Inschrijvingsdecreet op 1 september 2022 in werking treedt, met het oog op de inschrijvingen voor schooljaar 2023-2024. Naar aanleiding van de lokale capaciteitsnoden in het buitengewoon onderwijs, is het duidelijk dat het buitengewoon onderwijs een aparte aanpak vergt. Voor het eerst wordt er dan ook voor gezorgd dat de capaciteitsmonitor zich ook richt op de noden in het buitengewoon onderwijs.

OD 4.3 Investeren in de vervanging van de bestaande schoolinfrastructuur en didactische uitrusting om onderwijskwaliteit te versterken

Er werd gevraagd om een overzichtstabel te bezorgen inzake infrastructuurmiddelen, maar het was de minister niet geheel duidelijk wat men precies bedoelde. Kan die vraag hem schriftelijk worden bezorgd?

Het inbrengen van particuliere middelen in het DBFM-programma moet goed worden bekeken vanuit juridisch, financieel en technisch oogpunt, maar dit is wel degelijk waar de minister wil op inzetten en daadwerkelijk meenemen. De geïnteresseerde inschrijvers zullen dus met dat element rekening moeten houden.

Wat de stand van zaken over huursubsidies betreft, deelt de minister mee dat in de laatste oproep 65 scholen samen jaarlijks 6,4 miljoen euro krijgen voor het huren van schoolgebouwen.

OD 4.4 Evolueren naar multifunctionele infrastructuur

AGION zet al een aantal jaren in op sensibilisering en concrete acties, zoals besproken in het kader van het nieuwe DBFM-programma, waarin wordt gestreefd naar een maximale openstelling van de schoolinfrastructuur door de schoolbesturen, met inbegrip van een gewaarborgd onderhoud van de schoolinfrastructuur tegen een vaste prijs.

Eind december 2019 werd het Forum Multifunctionele Infrastructuur Zorg-Onderwijs opgericht. Het bestaat uit vertegenwoordigers van de beleidsdomeinen Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Onderwijs en Vorming, het GO! en AGION. Doel is begeleiding en informatie, waarbij het klantgericht probeert oplossingen te formuleren. AGION publiceerde in september 2019 ook zijn rapport 'Multifunctionele Onderwijsinfrastructuur', waarin het veertien nieuwe projecten van multifunctionele onderwijsinfrastructuur onderzocht en zestien praktische aanbevelingen formuleerde.

2.1.8. Overkoepelende strategische doelstelling 5. Efficiëntie in het hoger onderwijs verhogen

OD 5.1 Kwaliteitszorg en transparante communicatie in het hoger onderwijs versterken

Als antwoord op de vraag over de gesprekken met Luxemburg, deelt de minister mee dat de Luxemburgse minister voor hoger onderwijs de vraag heeft gesteld om te bekijken of het mogelijk zou zijn een versterkte samenwerking te starten rond kwaliteitszorg in het hoger onderwijs tussen Luxemburg, Vlaanderen en Nederland. Dat gesprek wil de minister zeker aangaan.

Wat dan weer de samenwerking met Nederland over de NVAO betreft, is hij in het begin van het jaar samen met zijn Nederlandse collega Van Engelshoven een traject gestart om de werking van de NVAO te bekijken. Dat loopt nog steeds en vertrekt, zowel voor Vlaanderen als voor Nederland, vanuit het principe dat de NVAO een binationale verdragsorganisatie is en blijft. In juni 2021 is de vergadering van het Comité van Ministers niet doorgegaan, de volgende vergadering is gepland midden december. Daar zal ook de begroting 2022 voorliggen.

OD 5.3 Studie-efficiëntie in hoger onderwijs versterken door goede oriëntering en snelle heroriëntering

De flexibilisering heeft zeker positieve effecten: veel studenten vinden hun weg naar het hoger onderwijs en behalen er ook een diploma. Op het vlak van toegankelijkheid van en deelname aan het hoger onderwijs behoort Vlaanderen tot de wereldtop, benadrukt de minister. Zowel het aantal inschrijvingen, het aantal generatiestudenten als het aantal afgeleverde diploma's is gestegen. Men moet echter durven vaststellen dat door diezelfde flexibilisering de afstudeertermijn is toegenomen en dat er ook een aanzienlijke drop-out is in het hoger onderwijs. Met aangepaste maatregelen van studievoortgang die focussen op startende studenten wil het beleid het studierendement van studenten verbeteren en de tijd om af te studeren opnieuw inkorten, en drop-out uit het hoger onderwijs zoveel mogelijk vermijden. Onderzoek toont aan dat een groot deel van de problemen rond studievoortgang zijn oorsprong vindt bij de start. Daar moet dan ook de focus liggen, inclusief eventuele heroriëntering naar de juiste plaats, niet alleen voor de eigen ambities, maar ook voor de eigen talenten en mogelijkheden.

Als antwoord op de vraag over het verstrekken van informatie over studenten tussen verschillende instellingen verwijst de minister naar de Databank Hoger Onderwijs 2.0, waar alle instellingen toegang toe hebben. Ze kunnen daar alle inschrijvingen, inschrijvingsonderdelen, studiepunten en resultaten van studenten consulteren, aan elke hogeronderwijsinstelling en voor elk individu. Er zijn wel zware grendels voor de privacy, en de regeling werd afgetoetst bij de Vlaamse Toezichtcommissie.

Studievoortgangsbewaking ligt momenteel volledig bij de hogeronderwijsinstellingen zelf, wat impliceert dat er geen bijkomende ondersteuning is vanuit de overheid op het vlak van gegevensuitwisseling op het niveau van de individuele student, en ook dat een instelling bij een andere instelling te rade moet gaan over eventuele dwingende maatregelen die genomen werden. De hogeronderwijsinstelling beschikt zelf over alle gegevens bij de toepassing van studievoortgangsbewaking. Er is dan ook geen centrale ondersteuning nodig.

De verplichte remediëring bij te lage resultaten op de instaptoets lerarenopleiding of een ijktoets geldt voor de studenten die zich inschrijven in een bacheloropleiding waarvoor deelname aan een toets een voorwaarde is voor inschrijving. Dat aantal is nu nog heel beperkt. De instellingen bepalen zelf de inhoud, omvang

en vorm van de remediëring en staan in voor de remediëring. Zij beschikken al over een brede waaier van initiatieven en instrumenten die nu al aangeboden worden aan de studenten. Studiebegeleiding is een inherente opdracht van de instellingen, waarvoor ze worden gefinancierd. Voor de ontwikkeling en opvolging van de toetsen wordt er jaarlijks een subsidie toegekend aan VLIR en VLHORA. Momenteel is er niet in een verhoging van de subsidiebedragen voorzien.

De validiteit van de toetsen is natuurlijk belangrijk, zeker als er verplichte remediëring aan wordt gekoppeld. Bij de verdere uitrol van de toetsen in het hoger onderwijs staat de validiteit dan ook voorop en zal ze de timing van de verdere uitrol bepalen. De VLIR en de VLHORA zijn belast met de ontwikkeling en opvolging van de ijkingstoetsen en de instaptoets voor de lerarenopleiding, en dus ook met de validering van deze toetsen. Zij krijgen daarvoor een jaarlijkse subsidie.

OD 5.4 Het hogeronderwijslandschap en de financiering van het hoger onderwijs herbekijken

Wat de financiering van het hoger onderwijs betreft, zet de minister in eerste instantie vooral in op de uitvoering van de visienota Voorsprongfonds Hoger Onderwijs. Daarvoor is 60 miljoen euro uitgetrokken. Om ervoor te zorgen dat de verschillende projecten snel kunnen opstarten, worden momenteel de nodige besluiten genomen. Vervolgens gaat de minister samen met de instellingen voor hoger onderwijs het OESO-rapport bekijken om te zien wat men daaruit kan leren. Hij spreekt zich dan ook nog niet uit over eventuele volgende stappen in het kader van de financiering van het hoger onderwijs, die overigens ook deel uitmaakt van de Vlaanderenbrede heroverweging.

2.2. Beleidsveld I – kleuter- en leerplichtonderwijs

2.2.1. Inhoudelijk structurelement D – Kleuter- en leerplichtonderwijs

Er werd gevraagd hoe de aanvangsbegeleiding budgettair wordt verankerd. Binnen de cao is daarvoor in een budget voorzien. De middelen zijn ingeschreven op de provisie 'versterken onderwijs', vanwaar ze worden overgeschreven naar de begrotingsartikelen.

De minister legt uit dat de daling van het budget voor nascholing, professionalisering en arbeidsomstandigheden met 969.000 euro een verschuiving betreft. Deerschikking is eenmalig en is mogelijk omdat de middelen voor de projecten lerarenopleiding in 2022 via relance ingezet zullen worden. Hij herinnert aan zijn eerdere motivering, namelijk om te vermijden dat relancemiddelen die niet kunnen overgedragen worden naar een volgend begrotingsjaar maar terugkeren naar de algemene kas en dan voor Onderwijs verloren zouden gaan.

Verder kan de minister bevestigen dat de middelen die vrijkomen door natuurlijke afvloe van MVD-personeel en die worden toegevoegd aan het werkingsbudget, niet zijn gekleurd. Zij maken deel uit van het globale werkingsbudget.

De minister schetst ook dat er geen stijging is van het aantal kleuters, maar een daling gedurende de voorbije jaren. Wel is er een stijging van het aantal kleuters dat naar het buitengewoon kleuteronderwijs gaat. Terwijl in schooljaar 2017-2018 nog 0,75 procent van de kleuters naar het buitengewoon onderwijs ging, was dat in schooljaar 2020-2021 al 0,93 procent. De grootste stijging situeert zich bij type 9.

Over de technische vraag over Kunstkuur kan hij kort zijn. In 2022 bedragen de meerkosten voor lonen 908.000 euro. In 2022 komt Kunstkuur op kruissnelheid. De samenwerking tussen academies en scholen kan daardoor rekenen op een

jaarlijkse investering van meer dan 4 miljoen euro voor lonen en 288.000 euro voor werking.

2.3. Beleidsveld III – deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs

2.3.1. *Inhoudelijk structuurelement C – Deeltijds kunstonderwijs*

In het dko hebben academies voor het huidige schooljaar gebruik kunnen maken van overbruggingslestijden. Die maatregel zorgde ervoor dat academies hun opleidingsaanbod integraal in stand konden houden en daardoor ook hun inschrijvingen op peil hielden. Die overbruggingslestijden zijn bedoeld als tijdelijke maatregel. Het is niet de bedoeling om de financiering van het dko jaarlijks te corrigeren naarmate de leerlingenaantallen fluctueren. Uiteraard zal de minister wel de leerlingencijfers en de impact op de omkaderingsberekening blijven opvolgen.

Wat de inschrijvingscijfers in het dko en de verschillen tussen de verschillende disciplines betreft, kan de minister op dit moment nog geen volledig beeld geven over de evolutie. Er kunnen nog correcties gebeuren in de leerlingenzendingen en de verificatie controleert of de ingeschreven leerlingen regelmatig en financieerbaar zijn. In globaliteit merkt men in de voorlopige cijfers een stijging van de inschrijvingen ten opzichte van het vorige schooljaar. Beeldende en audiovisuele kunsten hebben zich inderdaad hersteld.

2.3.2. *Inhoudelijk structuurelement G – Ondersteuning onderwijsinstellingen en onderwijsveld*

Sinds 1 september 2021 ontvangen scholen extra punten zorg die uitsluitend gebruikt kunnen worden voor de taalintegratietrajecten, legt de minister uit. In 2022 betekent dit een investering van 12 miljoen euro in de puntenenveloppe zorg. Die heeft betrekking op het verhogen van het aantal personeelsleden, namelijk het aantal zorgcoördinatoren in de scholen. Aangezien voor het ambt zorgcoördinator gewerkt wordt met een diplomavereiste van ten minste bachelor of ten minste master, kunnen scholen ook een logopedist aannemen als zorgcoördinator.

De minister bevestigt dat de taalscreening geen doel op zich is, maar een middel om te bepalen welke kinderen nood hebben aan een taalintegratietraject. De vraag om de twee elementen (screening en taalintegratietraject) in de communicatie samen uit te dragen, verwondert enigszins want dat is tot nu toe bewust en consequent ook zo gebeurd.

In 2021 werd 3 miljoen euro van de impuls taalintegratietrajecten aangewend voor subsidies voor taalstimulerende activiteiten in schoolvakanties, buitenschoolse opvang en voor lezen op school. Vanaf 2022 is het volledige budget van 12 miljoen euro nodig voor de taalintegratieprojecten voor kleuters. Het budget waarin oorspronkelijk voorzien werd voor de subsidies, wordt daarom in 2022 opnieuw op de provisie gezet zodat het kan worden aangewend voor de taalintegratieprojecten. Omdat er voor de subsidies voor dit schooljaar wel nog vereffeningskrediet nodig is in 2022, blijft er 2 miljoen euro vereffeningskrediet behouden voor de subsidies. Er is in voldoende vereffeningskrediet voorzien op de provisie voor de taalintegratieprojecten.

De subsidies voor Lezen op School en taalstimulerende activiteiten lopen af op 31 augustus 2022. De impact is klein aangezien de subsidies vooral gegeven worden aan lokale besturen en maar in enkele gevallen aan scholen. De scholen die deelnamen aan Lezen op School zullen de opgedane kennis inkantelen in de acties van het Leesoffensief, met een budget van 2 miljoen euro, waarvan het gros van Onderwijs komt: 1,7 miljoen euro.

2.4. Begroting algemeen

De minister deelt mee dat er concreet in onderwijs 100 miljoen euro bespaard wordt. Omdat men werkt met schooljaren, gaat die besparing pas in september 2022 in en bedraagt zij ook maar 4/12 van 100 miljoen euro, wat dus 33,3 miljoen euro is. Die 33,3 miljoen euro plus 12,5 miljoen euro maakt 46 miljoen euro, die men volgend jaar dient te realiseren. De 33,3 miljoen wordt opgenomen in de provisie van AGODI, terwijl de 12,5 miljoen voorlopig wordt aangerekend op personeel secundair onderwijs.

Er is afgesproken dat er vanaf 2022 een recurrent bedrag voorzien wordt voor het bestendigen van de Digisprong. Met de recurrente middelen wordt een fonds aangelegd, waarin in 2021 al 33 miljoen euro wordt gestopt. In 2022 en 2023 wordt bespaard op de extra middelen en wordt het fonds gespijsd met 5 miljoen euro in plaats van 28 miljoen euro. Vanaf 2024 gaat het opnieuw over 33 miljoen euro. Die extra middelen zijn pas afgesproken nadat de cijfers voor de begrotingsopmaak vastgeklikt waren. De middelen zullen dus pas bij de begrotingsaanpassing in de begroting opgenomen worden, vandaar het vastgestelde verschil. De minister beklemtoont dat de genoemde besparing van 100 miljoen euro pijnloos is doorgevoerd.

Er werd ook verwezen naar de aanvulling van de provisie van AGODI. De opstappen voor de beleidsimpulsen versterking basisonderwijs, loopbaan leraar en internaten betreffen besparingen en dus niet extra uit te geven geld. Daar een invulling aan geven, zou inderdaad gemakkelijker zijn.

De geplande besparing in het hoger onderwijs betreft enerzijds het afremmen van de groei door het overslaan van een opstap Integratiedecreet, en anderzijds het overslaan van de kliks. In 2022 is er geen nieuwe opstap, en daarom staat er niets over in de BBT. In het secundair onderwijs wordt er al veel gerealiseerd door de vervroegde vaste benoeming. De minister doet de rekening kloppen zonder te raken aan de onderwijskwaliteit, aan de inspanningen voor de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep en aan de reguliere werking.

De middelen voor ICT-coördinatie werden vastgelegd op de provisie 'versterken onderwijs'. Het zijn recurrente middelen en betreffen een extra impuls van 22 miljoen euro per jaar.

3. Replieken van de leden

Roosmarijn Beckers blijft erbij dat de prognose van het aantal kleuters dat een taalintegratietraject zal moeten volgen te optimistisch is, en dat daarom bijsturing nodig zal blijken.

Over de financiering van het volwassenenonderwijs wil ze nog weten of het percentage van 0,8 procent geldt voor het geheel of per studiegebied. Komt er een structurele regeling of een overbruggingskrediet voor elke nieuwe crisis?

Vormen de cijfers over de CO₂-meters een verplicht streefdoel of een na te komen richtlijn? Wordt de 11 miljoen euro extra vastgelegd in de begrotingsaanpassing of bij amendement in de voorliggende begroting? Hoe moet zij de gefaseerde invoer begrijpen? Is dat per onderwijssegment? Wat zijn de criteria?

Kathleen Krekels herhaalt haar vraag naar de timing van de conceptnota over de erkenningsaanvragen.

Legt de minister bij de professionalisering van de ondersteuners een focus op, bijvoorbeeld omdat er een tekort is aan een bepaalde deskundigheid, of laat hij de ondersteuners vrij in hun keuze?

Tot slot herhaalt ze haar vraag over de concrete werking van de werkgroep leerlingenvervoer.

Johan Danen waardeert dat het niet de bedoeling is dat de informatie die uit de Vlaamse toetsen voortkomt publiek wordt. Welke inspanningen doet de minister daartoe, in het licht van de openbaarheid van bestuur en het parlementaire inzagerecht? Zo zullen scholen die goed scoren, zelf niet aarzelen dat te verspreiden. Het wordt niet gemakkelijk om de informatie af te schermen, voorspelt hij. Komen de Vlaamse toetsen in de plaats van buitenlandse toetsen als PISA, die dan voortaan niet meer worden afgenomen in Vlaanderen?

De loonspanning is zeker een belangrijk element om de job van directeur aantrekkelijk te houden, maar het lid weet niet of dat het belangrijkste is. Ziet een directeur van 35 die loonspanning ook tegenover een leraar van 55 met maximale anciënniteit?

De spreker sluit zich aan bij de vraag om duidelijkheid voor de sector van het volwassenenonderwijs, die sterk getroffen is door de coronacrisis.

Wat de instrumenten voor de verhoging van de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep betreft, is de lerarenpool in het lager onderwijs goed, maar ook in het secundair onderwijs speelt de onzekerheid over de uurroosters een rol bij het begin van de loopbaan. In de praktijk zijn de meeste aanbiedingen deeltijds, ook in de meest preciaire vacatures als die voor wiskunde. Wat doet de minister om dergelijke mensen met sterke profielen toch meer zekerheid te bieden?

De hogescholen maken zich zorgen over de indexsprongen. Gaat hun budget om de lonen te betalen meestijgen om te vermijden dat ze een deel van hun eigen middelen opeten?

Hilâl Yalçın herhaalt haar vraag naar verduidelijking over de tegenstelling tussen enerzijds de mogelijkheid om de particuliere spaarder te betrekken in DBFM-projecten, zoals die in het decreet staat en door de minister in de commissie is bevestigd, en anderzijds de openstelling van het kapitaal in elk project, waarover hij in de pers communiceerde.

Worden er initiatieven voorbereid om de ervaring en de anciënniteit te honoreren die ICT-coördinatoren hebben opgebouwd buiten het onderwijs?

Ten slotte verzoekt ze om een overzicht met de planning van de decretale agenda van volgend jaar.

Heeft *Hannelore Goeman* goed begrepen dat de 46 miljoen euro besparing door de niet-uitvoering van beleidsinitiatieven eigenlijk vrije budgetruimte was, die zou dienen om het lerarenberoep aantrekkelijker te maken? De besparing van 18 miljoen euro door de activering van langdurig zieke leerkrachten lijkt haar dan weer een goede zaak. Komen er voor de middelen die het hoger onderwijs kan putten uit het infrastructuurfonds extra middelen bij of kunnen ze bij wijze van compensatie voor de besparing van 15 miljoen euro op de onderzoeksmiddelen meer aanspraak maken op de bestaande?

Klopt haar analyse over de eerste stap van 5 miljoen euro naar het digitaliseringsfonds van 28 miljoen euro tegen 2024, dat de minister recurrente ICT-middelen overhevelt naar een eenmalig fonds? In elk geval is dat niet de aangekondigde

recurrente 10 procent van de 375 miljoen euro aan eenmalige middelen voor de Digisprong.

Klopt het krantenbericht over het overslaan van een oproep voor de huursubsidies? Er is ook sprake van een bedrag van 3 miljoen euro aan subsidies dat wordt geschrapt. Betreft dat de besparing van 3,1 miljoen euro op de post leerling-, student- en instellingsgebonden ondersteuning? Kan de minister de opsplitsing daarvan bezorgen per organisatie?

Heeft zij correct begrepen dat er buiten de 12,5 miljoen euro door onder andere de vervroeging van de vaste benoeming, deze regeerperiode geen verdere besparingen zijn in het secundair onderwijs?

Wordt het bedrag van 17,5 miljoen euro voor CO₂-meters en sneltesten aangerekend op de coronaprovisie en niet op de reguliere onderwijsbegroting?

Op welke begrotingspost staat het bedrag van 9,3 miljoen euro voor de beleidsimpuls loopbaan leraar, die oploopt tot 17 miljoen euro in 2024?

Klopt het dat ongebruikte middelen worden overgeheveld naar de AGODI-provisie, waaruit ze het volgende jaar opnieuw ingezet worden voor het stimuleren van de zijinstroom? Het lid betreurt in dit verband nogmaals de beperking tot knelpuntvakken.

Activering van mensen met zorgverlof betekent aan leerkrachten vragen om hun persoonlijke rechten tijdelijk op te schorten. Hoe staat de minister daartegenover?

Welke lessen trekt uit de voorbije promotiecampagnes voor het lerarenberoep?

Jean-Jacques De Gucht herhaalt zijn vraag naar de berekening van de gevolgen voor de volgende jaren van de vervroeging van de vaste benoeming, en naar het overleg met de federale overheid daarover.

Ziet de minister de Canon als tool voor de lessen geschiedenis net als elk ander boek uit de bibliotheek, dan wel als onderdeel van de leerplannen?

Het beurzenprogramma voor internationale studenten klinkt inderdaad veelbelovend, erkent hij, maar in welke mate interfereert het met bestaande als Erasmus? Hoe wordt ervoor gezorgd dat economisch kwetsbare studenten dezelfde mogelijkheden hebben? Is 2 miljoen euro genoeg in het licht van de hoge inschrijvingsgelden aan topuniversiteiten, nog afgezien van de reis- en verblijfskosten? Moet men de beurzen niet laten afhangen van het inkomen van ouders, zoals de Antwerpse rector suggereert?

De minister erkent in zijn antwoord dat de procedure voor zijinstroom vandaag te log is, en het is dan ook positief dat hij een initiatief ter vereenvoudiging wil nemen. Met het oog daarop herhaalt de spreker zijn pleidooi tot uitbreiding naar het hele onderwijs. Waarop is het tegenargument van de minister gebaseerd, dat dit zou leiden tot verdunning voor de knelpuntberoepen? Die keuze heeft toch te maken met de achtergrond en het opleidingsniveau?

Positief is verder de afstemming met minister Hilde Crevits over de STEM-agenda 2030. Het lid wijst er nogmaals op dat de cijferstagnatie een groot probleem is in een tijd waar STEM-competenties nodig zijn voor vrijwel elke job. Welke acties zijn mogelijk om meer meisjes die kant op te sturen? Het STEM-centrum is dringend en het lid dringt aan op actie.

Loes Vandromme herhaalt haar vraag naar de inzet op innovatieve projecten over ventilatie. Zij pleit voor aanbevelingen aan scholen over de kwaliteitsvolle resultaten die daaruit komen.

Ze herhaalt eveneens de vraag over de centra leren en werken, waar de decretaal voorgeschreven uren niet gehaald worden bij gebrek aan leerkrachten. Is het dan niet beter dat ze tijdens die uren op de werkplek kunnen leren? Is de minister bereid om werk te maken van een nooddecreet daarover?

Het lid heeft begrepen dat het niet de bedoeling is dat de VOI.CE-app een kliklijn wordt, maar hij wordt op het terrein wel zo gepercipieerd. Zij stelt ook vast dat er niet vooraf overlegd is met het onderwijsveld. De omgang met anonieme meldingen is niet evident voor scholen. Hoe worden de schoolbesturen versterkt op het vlak van datageletterdheid?

Wat bedoelt de minister met de 'waterlijn' in zijn gesprekken over de maatregelen om het lerarentekort aan te pakken? Wat is de timing? Wat is mogelijk op korte termijn, mede in het licht van de coronacrisis?

De spreker waardeert dat de minister in zijn antwoord heeft gezegd dat het gehele spectrum van de lerarenopleiding wordt meegenomen en niet alleen de educatieve bachelor.

Tot slot pleit *Loes Vandromme* voor onderzoek naar de stijging van het aantal inschrijvingen van kleuters in het buitengewoon onderwijs voor type 9. Is de minister daartoe bereid?

Brecht Warnez informeert nogmaals naar de timing van de rapporten met beleidsaanbevelingen van de werkgroepen optimalisering studievoortgang en toetsen in het hoger onderwijs, en naar de consulteerbaarheid van de resultaten.

4. Bijkomende antwoorden minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* herhaalt zijn eerdere verklaring dat de onderwijsverstrekkers in het volwassenenonderwijs op de hoogte zijn in functie van hun planning voor volgend schooljaar. Dat een verduidelijking zou opgenomen worden over de groeionormen voor de CVO's had hij expliciet vermeld. Doel is dat ze voor het niet-NT2-aanbod maximaal kunnen genieten van de groeionorm van 0,8 procent. De coronaimpact van de refertejaren wordt wel degelijk geneutraliseerd, besluit de minister. Verder erkent hij dat nog een aantal zaken moeten worden geregeld bij de begrotingsaanpassing. Door de timing van de bespreking over de besparingen zijn die niet meer in het voorliggende ontwerp geraakt.

De professionalisering van de ondersteuners is afhankelijk van hun ontwikkelingsnoden, die onderwijskundig kunnen zijn of handicapspecifiek, dan wel coachingvaardigheden betreffen. De minister wil dat niet al te zeer sturen, maar vertrouwt op het beleidsvoerend vermogen van de ondersteuningsnetwerken. Waar in elk geval een einde moet aan komen, is dat ondersteuners recht van de schoolbanken meer ervaren leerkrachten moeten gaan ondersteunen.

Net zoals in de Franse Gemeenschap wil hij decretaal regelen dat de Vlaamse toetsen geen rankings doen ontstaan. Het klopt dat zij op een bepaald moment de bestaande peilingen zullen vervangen, maar dat is pas als het systeem volledig op punt staat. In afwachting van die volledige uitrol blijft men wel met de peilingen aan de slag gaan. Internationale toetsen wil de minister blijven afnemen om Vlaanderen te toetsen aan zijn peers in de OESO.

De conceptnota over de erkenning van scholen wil de minister grondig voorbereiden in het licht van de juridische moeilijkheidsgraad. Hij hoopt de nota – onder voorbehoud – volgend jaar rond te hebben. Er moet vooral nagegaan worden hoe het respect voor de grondrechten het best wordt geoperationaliseerd in verhouding tot de onderwijsvrijheid.

Als reactie op het pleidooi voor meer zekerheid voor startende leerkrachten, herinnert de minister aan wat hij toelichtte over de vaste benoeming en de aanvangsbegeleiding.

De minister is bereid om het perspectief voor de decretale agenda te bekijken met de commissievoorzitter en -secretaris.

Vervolgens legt hij uit dat de bijdrage van private spaarders aan DBFM-projecten een beleidsoptie is die bijdraagt tot de selectie tijdens de procedure, maar geen uitsluitende voorwaarde is. Een dossier wordt dus niet afgekeurd omdat er geen voorstel tot dergelijke deelname inzit.

Wat de impact van de indexering van de lonen betreft, wijst hij erop dat die geldt voor alle personeel en dus geen effect heeft op de loonspanning. Om die te bepalen wordt het gemiddelde loon van leerkrachten afgezet tegen dat van een directeur met dezelfde leeftijd. Hij gaat niet voor elke individuele directeur apart berekenen wat het maximumloon is in zijn school. Daardoor zou het salaris van de directeur afhankelijk worden van de samenstelling van het lerarenkorps, dat immers verschilt van school tot school. De minister bevestigt nogmaals dat de keuze voor directeurs, en niet bijvoorbeeld hun adjuncten, is ingegeven door de wens om een gerichte maatregel te nemen ten voordele van de schoolleiders.

De minister repliceert dat er geen besparing komt op ICT-middelen. Er is integraal 375 miljoen euro extra, over twee jaar gespreid. De recurrente 10 procent wordt in de mate dat de jaarlijkse begrotingen dat toelaten, gekapitaliseerd in een fonds, zodat de volgende regering een basis heeft voor de investering in een volgende Digisprong. Als men daarmee uitkomt op ongeveer 100 miljoen euro in 2025, maakt dat een wezenlijk verschil om tegemoet te kunnen komen aan de kritiek dat de huidige inspanningen op dit terrein eenmalig zouden zijn. In totaal wordt de komende jaren ongeveer 450 miljoen euro in ICT gepompt, want ook de 5 miljoen euro voor volgend jaar is extra.

Wat de aanpak van het lerarentekort betreft, is de volgende stap de bespreking van zijn voorstellen door de Vlaamse Regering. De minister verzekert dat de lessen uit eerdere campagnes worden meegenomen.

Bij het gevraagde overleg met de federale regering over de impact van de vaste benoeming, merkt hij op dat men dat dan ook zou moeten houden bij elk Vlaams project dat geld opbrengt voor de federale schatkist. Het klopt dat de Vlaamse overheid minder lasten aan de federale overheid moet betalen voor een vast benoemde dan voor een contractuele leerkracht. Anderzijds zijn er ook wel wat federale maatregelen die gevolgen hebben voor de Vlaamse financiën. Op kruissnelheid wordt de besparing geschat op 9 miljoen euro, waar via de responsabiliseringsbijdrage wel 2,1 miljoen euro af gaat.

De Canon van Vlaanderen wil de minister niet inschrijven in de leerplannen, verzekert hij. Hij dient ter inspiratie, net als in Nederland, waar er alvast dankbaar gebruik van gemaakt wordt in het onderwijsaanbod.

Het genoemde project voor internationale studenten is een extra initiatief en gaat niet ten koste van wat vandaag al bestaat. De integratie in het huidige aanbod wordt bekeken.

Ook de administratieve behandeling van de erkenning van anciënniteit is al besproken. De keuze voor knelpuntenvakken is er gekomen uit budgettaire noodzaak. Als men elke euro zo veel mogelijk wil laten renderen, moet men die vakken aantrekkelijker maken waarvoor geen sollicitanten zijn. Voor andere vakken zijn er wel genoeg.

In 2021 werd 3 miljoen euro van de impuls taalintegratietrajecten gebruikt voor subsidies aan taalstimulerende activiteiten in schoolvakanties en buitenschoolse opvang, en voor Lezen op School. Vanaf 2022 is het volledige budget van 12 miljoen euro nodig. Alle genoemde projecten lopen tot 31 augustus 2022.

Er komen geen specifieke besparingsmaatregelen in het secundair onderwijs, verzekert de minister. De maatregelen op het vlak van retentie en re-integratie verlagen overal de kosten voor vervangingen, ook – maar niet alleen – in het secundair, nog afgezien van de bijdrage ervan aan de aanpak van het lerarentekort. Hij vermeldt in het bijzonder de mogelijkheid van deeltijdse terugkeer uit ziekte- of zorgverlof.

De opbrengst van 3 miljoen euro door de besparing op de subsidies wordt pas verwacht na 2023. De beslissingen worden doorheen het jaar genomen maar hebben geen effect op de voorliggende begroting. De 17,5 miljoen euro voor CO₂-meters en zelftests komt van de AGODI-provisie, niet van die voor de coronacrisis.

De operationalisering van de STEM-agenda is lopende. De discussie is niet zonder moeilijkheden maar de nood is inderdaad groot. De minister is het dan ook eens om de ambities aan te scherpen.

Ook hem lijkt een nieuw Coronanooddecreet een goed idee. Hij vroeg alvast aan de sociale partners en de administratie om een lijst van knelpunten, en hoopt de goed lopende samenwerking met het parlement te kunnen voortzetten. Hij neemt het voorstel alvast mee.

Verder betreurt de minister de negatieve weerklank van de VOI.CE-app. De pedagogische begeleidingsdiensten zijn daar vooraf over geïnformeerd, benadrukt hij. De minister ziet er wel een aanleiding in voor een bredere informatiecampagne en tot overleg met de partners over de resterende bezorgdheden.

Tot slot hebben de werkgroepen over de financiering van het hoger onderwijs in de zomer hun eindrapport bezorgd, met daarin concrete beleidsvoorstellen. Zij zijn hem voorgelegd ter advisering bij de uitwerking van regelgeving en hij heeft er dan ook rekening mee gehouden. Bij de bespreking van het ontwerp zal de commissie kunnen nagaan in welke mate dat een goede vertaling vormt van hun aanbevelingen en suggesties.

5. Aanvullende vragen en antwoorden

Johan Danen doelde met de indexering niet op de loonspanning maar op de vraag van de hogescholen of hun enveloppe volgend jaar meestijgt met de lonen. Verder erkent hij dat de minister inspanningen doet om het lerarenberoep aantrekkelijker te maken, maar een van de grote problemen blijft dat een afgestudeerde zelfs in een knelpuntvak vaak moet starten met een onvolledig uurrooster en in verschillende scholen. Dat verhelpt de minister niet. Het lid hoopt dan ook dat het probleem aan bod komt in het overleg met de onderwijsverstrekkers over het tekort.

Vervolgens vraagt hij de minister, wat betreft armoede en kostenbeheersing in scholen, om bij zijn overleg over de kwaliteit van de leermiddelen ook de kosteneffectiviteit ter sprake te brengen. De vermelding van vzw Krijt en de Robinpas

vindt hij onvoldoende. Het zijn immers zaken als invulboeken voor eenmalig gebruik die een probleem vormen voor mensen in armoede.

Worden de middelen voor psychisch welzijn in hogescholen en aan universiteiten, waarin de minister dit jaar voorzag, volgend jaar verlengd, zodat de projecten kunnen worden voortgezet?

Minister *Ben Weyts* wijst op de herziening van de procedures voor TADD en de vaste benoeming. Door die versnelling verkrijgen jonge leerkrachten onmiskenbaar meer zekerheid. Verder verzoekt hij om niet minnetjes te doen over de Robinpas. In de beginfase zijn er nog maar een beperkt aantal private spelers die korting geven aan mensen die het sociaaleconomisch moeilijk hebben, maar de verruiming is aan de gang.

In de gesprekken van de kwaliteitsalliantie ligt de focus op kwaliteit, waarschuwt hij, al is er ook wel aandacht voor het aspect van de betaalbaarheid.

Wat mentaal welzijn betreft, is een structureel beleid ten aanzien van studenten van start gegaan. Er is een nulmeting geweest tijdens breed onderzoek, dat in elk geval herhaald wordt. Op de budgettaire consequenties wordt doorgewerkt, verzekert de minister, al kan hij nog niet vooruitlopen op de concrete initiatieven en middelen.

6. Amendementen

Johan Danen licht zijn amendementen (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 15/4) toe, die niet zozeer iets nieuws willen invoeren dan wel iets bestaands versterken.

In het eerste amendement op programma D wordt het budget voor zijinstromers opgetrokken, met name om meer anciënniteit in rekening te brengen, in het licht van de loonspanning met de sectoren waaruit de kandidaten met sterke profielen komen. Het verschil tussen 8 en 25 jaar bedraagt ongeveer 1800 euro bruto, rekent hij voor. In het amendement wordt alvast een uitbreiding naar 15 jaar voorgesteld.

Het tweede amendement op programma B betreft het proefproject waarin kandidaat-directeurs meelopen met ervaren collega's, dat goed loopt en dat zijn fractie wil behouden in het licht van de bestuurskracht van scholen.

Koen Daniëls stelt vast dat de indieners van het amendement de middelen willen putten uit de provisie 'versterken onderwijs', die evenwel voor iets anders bedoeld zijn, dat dan moet geschrapt worden. Die zaken noemen zij evenwel niet. Een daarvan is trouwens de loonsverhoging voor directeurs, merkt het lid op.

Wat de anciënniteit betreft, wijst hij op de opmerking van de Raad van State dat men dergelijke verhoging, indien zij te hoog is, dan ook retroactief moet toepassen voor iedereen die er al werkt. De vraag naar meer vindt hij op zich wel begrijpelijk, maar zij moet ook de juridische toets en zijn consequenties voor de betaalbaarheid doorstaan.

De meelooptrajecten vormen inderdaad een waardevol instrument, erkent het lid. Budgettair heeft men echter gekozen voor maatregelen rechtstreeks in de klas en in de school. Overigens kunnen de lopende trajecten wel afgewerkt worden en wordt zoals gezegd ook de loonspanning verhoogd. Er wordt tot slot wel degelijk steeds meer ingezet op de opleiding van directeurs. Zijn fractie steunt de amendementen dan ook niet.

Loes Vandromme is voorstander van de meelooptrajecten maar is zich ook bewust van de noodzaak van budgettaire keuzes. Zij rekent er wel op dat de lopende trajecten geëvalueerd worden, zodat eruit geleerd kan worden in het licht van de geplande initiatieven op het vlak van opleiding en versterking.

Johan Danen begrijpt de inhoudelijke steun en dat het budgettair niet evident is. Zelf had hij begrepen dat de provisie niet helemaal uitgeput was. Bovendien had hij erop gerekend dat het budget dat niet is uitgegeven door het ontbreken van bepaalde profielen, ook in die provisie zou terechtkomen, waardoor de door hem voorgestelde projecten van uitbreiding en verlenging financieerbaar zouden worden. Hij houdt zijn voorstellen echter aan en rekent op ultieme goedkeuring. Zij komen immers ten goede aan de onderwijskwaliteit.

Arnout Coel wijst erop dat met de onderbenutting in een bepaald jaar geen recurrent engagement kan worden aangegaan. Het is immers de bedoeling dat die personeelsleden in het onderwijs blijven.

III. Indicatieve stemming

Programma A – Apparaatskredieten

Programma A wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 5 onthoudingen

Programma B – Provisies

Amendement 1 wordt indicatief verworpen met 8 stemmen tegen 5.

Programma B wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Programma D - Kleuter- en leerplichtonderwijs

Amendement 2 wordt indicatief verworpen met 8 stemmen tegen 5.

Programma D wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Programma E - Hoger onderwijs

Programma E wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Programma F - Deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs

Programma F wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Programma G - Ondersteuning van het onderwijsveld

Programma G wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

De aan de Commissie voor Onderwijs toegewezen onderdelen van het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2022 worden indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Arnout COEL
Hilâl YALÇIN
Johan DANEN
Roosmarijn BECKERS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AGODI	Agentschap voor Onderwijsdiensten
AHOVOKS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
BBT	beleids- en begrotingstoelichting
bso	beroepssecundair onderwijs
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CBE	centrum voor basiseducatie
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
COV	Christelijk Onderwijzersverbond
CVO	centrum voor volwassenenonderwijs
DBFM	Design Build Finance Maintain
dko	deeltijds kunstonderwijs
EPB	energieprestatie en binnenklimaat
EVC	elders verworven competentie/eerder verworven competentie/erkenning van verworven competenties
GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
GOK	gelijke onderwijskansen
hbo5	hoger beroepsonderwijs 5
IPO	internaat met permanente openstelling
ISE	inhoudelijk structuurelement
IT	informatietechnologie
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (nieuwe naam = Agentschap Innoveren en Ondernemen, VLAIO)
KB	koninklijk besluit
LOP	lokaal overlegplatform
MPIGO	medisch-pedagogisch instituut van het GO!
MVD	meesters-, vak-, of dienstpersoneel
NAFT	naadloos flexibel traject
NARIC	National Academic Recognition Information Centre
NT2	Nederlands als tweede taal
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OBPWO	onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek
OD	onderwijsdecreet
OD	operationele doelstelling
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OKI	onderwijskansarmoede-indicator
Prodia	het project protocollering diagnostiek
PIRLS	Progress in International Reading Literacy Study
PISA	Programme for International Student Assessment (van de OESO)
RTC	regionaal technologisch centrum
SEPAR	selectieve participatietoelage
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SES	socio-economische status
STEM	Science, Technology, Engineering and Mathematics
TADD	tijdelijke aanstelling van doorlopende duur
TIMSS	Trends in International Mathematics and Science Study
VEK	vereffeningskrediet
VIA	Vlaams Intersectoraal Akkoord
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad

Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
Vocvo	Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs
vte	voltijdsequivalent/voltijdequivalent
vzw	vereniging zonder winstoogmerk